

Kontrast von der dunkeln Farbe des Flügels ab, und auch der Rücken eher blaulich als graulich war. Der Spiegel selbst war noch ausgedehnter und intensiver weiß, als bei dem im Buche von MADARÁSZ abgebildeten „*mesoleuca*“-Exemplar aus W l a d i k a w k a s.

KOLOMAN WARGA.

Nemzetközi összejövetelek.

A Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság Európai Szakosztályának ülése Bécsben. Ez a szakosztály 1937. július 3—6. között tartotta nagyfontosságú ülészakát Bécsben, amelyen a M. K. Földmívelésügyi Minisztérium képviselőjében vettem részt.

Az ülészak legfontosabb tárgya volt az 1902. évi párizsi nemzetközi madárvédelmi Egyezmény korszerű megváltoztatása. Összesen 12 állam küldötte ki képviselőjét erre az összejövetelre és pedig a következők: Anglia, Norvégia, Svédország, Hollandia, Belgium, Franciaország, Németország, Svájc, Csehország, Lengyelország, Magyarország és a vendéglátó Ausztria. Az eredeti aláírók közül távolmaradt Spanyolország, Portugália, Luxemburg, Monaco és Görögország. Új államok Anglia, a mely annak idején távol tartotta magát, továbbá Cseh- és Lengyelország. Olaszország, amely az eredeti Egyezményhez sem járult hozzá, ezuttal is távolmaradt.

Az ülészakon beható tárgyalások és tanácskozások folytak az Egyezmény korszerű megváltoztatásáról, elsősorban a madárpusztítás minél hathatósabb megakadályozásáról, amit a modern ismétlő és nagyobb fegyverekkel, gépjárművekről, motorcsónakokról és repülőgépekről a réginél sokkal nagyobb mértékben lehet üzni. Második fontos szempont volt a természetvédelmi követelmények érvényesítése az Egyezményben, amely eredetileg csak a mezőgazdaságilag hasznos vagy káros madárfajok mezőgazdasági szerepének a tisztázását és a madárvédelmi törvényekben való érvényesítését tűzte ki célul.

Mind a két szempontnak az érvényesítésében a magyar kiküldöttek igen könnyű helyzete volt, mert érvényben levő vadászati törvényünk úgy a vadvédelem, mint a természetvédelem által támasztott követeléseket annyira figyelembe veszi, hogy az új Egyezménytervezethez való hozzájárulás nem jelent lényeges kibővítéseket vagy eltéréseket.

A vita során elfogadott új szöveg előljáróban még a francia illetékes hatóságok elé kerül s csak úgy jut el az egyes nemzeti Bizottságokhoz, hogy kormányaiknak elfogadásra ajánlják. A francia kormány már el is

juttatta a magyar nemzeti Bizottsághoz a tervezetet, amely válaszolt is rá, azonban újabb lépés az ügyben még nem történt.

Az új Egyezmény szövegének letárgyalása után az angol kiküldött PERCY-LOWE a fűrj fokozottabb védelméről nyújtott be emlékiratot, amelyben főleg az élő fűrjnek nyugati Európába való bevitelére ellen foglalt állást. Jelezte, hogy Anglia hajlandó az élő fűrj bevitelét megtiltani, ha ezt a tilalmat egyéb európai államok is elfogadják, mert hiszen Franciaország területéről igen egyszerű a frissen levágott fűrjnek Angliába való szállítása. Ugyancsak ő értekezett az Anatidák állománymegállapítását célzó nemzetközi vizsgálatról és kérte a megjelent kiküldötteket hogy abban minél nagyobb mértékben vegyenek részt.

Az összejövettel kapcsolatosan a vendégek érdekes madártani kiránduláson vettek részt, amelynek folyamán vizionláhattam a Fertő keleti partjának lebilincselő vizimadár életét. Az új birtokosok védelem alá helyeztek egyes jellegzetes fészkelő helyeket így a legelő marhasordákat és azok pásztorait és tojáspusztító nyájörző kutyáit drótsővények akadályozták abban, hogy háborgassák a szikes vizekbe nyúló fészligeteken fészkelő gulipánokat, széki liléket, cankókat.

SCHENK JAKAB.

A IX. Nemzetközi Madártani Kongresszus 1938. május 6. és 17.-ike között zajlott le Rouenban, A. GHIGI elnöklete és J. DELACOUR főtitkársága alatt. Május 6. és 8.-ika közt tartotta a nemzetközi madárvédelmi bizottság üléseit PEARSON G. T. elnöklésével, amelynek egyik főtárgya a fűrj teljes védelme volt. SCHENK JAKAB részletesen ismertette a magyar madárvédelmi törvényt, különösen annak természetvédelmi vonatkozásait.

A kongresszust május 9-ikén a városháza disztermében nyitotta meg GHIGI nagyjelentőségű előadásával, amelyben az örökléstan és rendszertan kapcsolatait fejtegette. A kongresszusnak körülbelül 300 tagja volt 30 országból. Magyarországot a m. kir. Földmívelésügyi Minisztérium képviselőjében hivatalosan SCKENK JAKAB képviselte, megjelentek rajta kívül DR. NAGY JENŐ, STUDINKA LÁSZLÓ és e sorok írója. A kongresszus tagjai voltak ezenkívül és beküldték előadásait DR. BR. SÓLYMOSY LÁSZLÓ, DR. VASVÁRI MIKLÓS, DR. VERTSE ALBERT és WARGA KÁLMÁN. Előadásra került a magyar dolgozatokból 2, az összesen 7 előadás megjelent a kongresszusi jelentésben: Comptes rendus IX.-me Congrès Ornith. Intern. Rouen, 1938. Összesen 54 előadás szerepelt a kongresszuson, amelyek közül a legkiemelkedőbb volt J. P. CHAPIN és P. R. LOWE előadásai az új kongói páváról (*Afropavo congensis* CHAPIN), annak rendszertani helyéről és bonctanáról. CHAPIN felfedezése az

utóbbi évek legnagyobb madárföldrajzi eseménye. Nagy ujitása volt a kongresszusnak, hogy az általános üléseken csakis filmeket lehetett bemutatni, ezek közül ki kell emelni SIEWERT filmjét a tuzokról és a körülötte zajló állatéletről, ALLEN hangosfilmjét egyes ritka amerikai madarokról, KNIGHT filmjét afrikai nagy madarokról, JAMASHINÁ filmjét japán kis énekesekről, darvakról, hattyukról, tengeri madarokról, stb., LORENZ filmjét a nyárilud lélektanáról, STANISLAUS röntgenfilmjét a madarak légzsákjairól és légzéséről, NOLL filmjét svájci dankasirály telepről és STOLPE lassított filmjét a kolibri repüléséről. A kongresszus tagjai látogatást tettek DELACOUR híres elèresi állatparkjában, a roueni botanikus kertben; egész napos kiránduláson megismertük Normandia madárvilágát.

Május 14. és 15.-ikét a kongresszus Párisban töltötte, amikor alkalom nyílt a muzeum, a körülötte lévő állatkert, valamint a vincennesi új nagyszabású állatkert megtekintésére. Ez alkalommal rendezte meg J. BERLIOZ és W. MEISE a muzeum termeiben az 1934. és 1938. között leírt 59 új fajból álló kiállítást is.

A kongresszust május 16. és 17.-ikén a camarguei nagy kirándulás zárta le. Az út központja Arles volt és innen indult ki két kirándulás a Rhône deltájának mocsaraiba, ahol 2—3000 flamingót, igen sok gólyatöcsöt, gulipánt, szuharbujót, berkiposzátát stb. figyelhettünk meg és a délfancia mediterrán madárvilágnak egyéb számos faját.

A kongresszuson a magyar tudományt nagy megtiszteltetés érte, amennyiben SCHENK JAKAB-ot a Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság európai szakosztályának alelnökévé választották, ugyancsak őt választották meg a kongresszus második, bonctani szakosztályának elnökévé.

A következő kongresszust 1942.-ben Washingtonban tartják, elnöke A. WETMORE, főtitkára L. GRISCOM.

DR. KLEINER ENDRE.

A II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszust 1936. IX. 10. és 14-ike között tartották Budapesten, amelynek VIII. szakosztálya szept. 11-ikén d. e. a természetvédelmi kérdéseket tárgyalta PETIT-MERMET MARIUS, a svájci erdészet főfelügyelőjének elnöklete alatt és DE BEAUFORT W. HENDRIK holland kir. erdőtanácsos referálásában. Elhangzott 6 magyar, 3 lengyel, 2 német, 2 román és 1—1 angol, argentin, cseh, jugoszláv, olasz és osztrák előadás, amelyekben több madárvédelmi kérdést is tárgyaltak. Kiemelkedőbb előadás volt NAGYSZALÁNCZY BRUNÓ előadása a természetvédelem nemzetközi szervezetéről. A szakosztály tagjai másnap testületileg felkeresték a m. kir. Madártani Intézetet, amelynek természetvédelmi tevékenységéről az intézet tagjai az

ülésen beszámoltak. Résztvettek mint ornithologusok a kongresszuson P. G. van TIENHOVEN, a Nemzetközi Természetvédelmi Bizottság elnöke (Amsterdam), DR. H. KLOSE (Berlin), J. RAŠEK (Brno). A Madártani Intézet részéről résztvettek a kongresszuson és előadásokat nyújtottak be: SCHENK JAKAB: Fölvívás az erdőtulajdonosokhoz a ragadozó madarak védelme ügyében, WARGA KÁLMÁN: A M. kir. Madártani Intézet működése a magyar természetvédelem terén, és e sorok írója: Természetvédelem és madárgyűrűzés címen. Az előadások a kongresszusi jelentés (Actes de II.-e Congrès Internat. de Sylviculture, vol. III. p. 518—520, 526—538, 501—506.) lapjain jelentek meg.

DR. KLEINER ENDRE;

Herman Ottó születésének századik évfordulója.

Intézetünk megalapítója, a magyar madártan fénykorának megteremtője és vezérlő egyénisége 1835. június 27-dikén született s így az 1935-ös esztendő volt születésének 100-dik évfordulója. A magyar természettudományi kutatás, amely annyit köszönhetett HERMAN OTTÓ tudományos működésének, kezdeményezéseinek és a nagy közönség körében való népszerűsítésének, nem mulaszthatta el ezt az alkalmat, hogy föl ne idézze a nagy magyar tudós emlékezetét és ne hódoljon azoknak a maradandó érdemeknek, amelyek az ő működéséhez fűződnek.

Az Aquila legutóbbi kötete már le volt zárva, amikor megkezdődött azoknak az országos emlékünnepeknek a sorozata, amelyeken a magyar tudományos világ megemlékezett HERMAN OTTÓ-ról születésének 100-dik évfordulója alkalmából. Ezért csak ilyen tetemes késéssel tudunk hirt adni azokról a bensőséges, lélekemelő ünnepélyekről, amelyeken a magyar tudományos világ áldozott a nagy magyar tudós halhatatlan emlékének.

Az első emlékünnepelet a Kir. Magyar Természettudományi Társulat tartotta 1935. május 30-dikán. A Természettudományi Társulatnak évtizedeken át oszlopos tagja volt HERMAN OTTÓ. Meggyőződéses nemzetnevelő és ismeretterjesztő létére magától értetődő volt a természettudománynak népszerűsítésére alakult Term. Tud. Társulat működésébe való bensőséges bekapcsolódása, de ezen tulmenően még az a személyes barátság is vezérelte, mely a Társulat kiadványának a Természettudományi Közöny-nek megindítójával és éltető lelkével legmeghittebb barátjával SZILY KÁLMÁN-nal, a hasonlóan nagy magyar tudóssal a közösen vallott és szolgált nagy cél érdekében évtizedeken

át összekapcsolta. Elismerten egyik legkedveltebb írója volt a Természettudományi Közlönynek s írásaival nagyon jelentős mértékben hozzájárult a T. T. Közlöny nagy népszerűsítéséhez s ezzel a Társulat főlvirágztatásához.

A Természettudományi Társulat nagyszabású emlékünnepélye a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében folyt le igen nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében. Az emlékünnepélyen megjelent Dr. **DARÁNYI KÁLMÁN** is, az akkori m. kir. földművelésügyi miniszter. Megjelentek a magyar tudományos élet kiválóságai, élükön a budapesti Tudományos Egyetem tanárai. Az ünnepélyt Dr. **ZIMMERMANN ÁGOST** a Társulat másodelnöke nyitotta meg, az ünnepi beszédet Dr. **SZILÁDY ZOLTÁN** tartotta. Az ünnepi beszédek a T. Tud. Közlöny 1935. évfolyamának 305—313. lapjain jelentek meg.

Idősorrendben a következő két emlékünnepélyt vidéken tartották. 1935. június 13-dikán a M. Kir. Ferencz József Tudományegyetem Barátai Egyesületének Természettudományi Szakosztálya tartotta meg emlékünnepélyét, amelyet Dr. **FARKAS BÉLA** nyitott meg. **HERMAN OTTÓ**-ról megemlékeztek **MATUSOVITS PÉTER**, Dr. **GELEI JÓZSEF** és Dr. **LAMBRECHT KÁLMÁN**. Ezenkívül Dr. **GELEI JÓZSEF** a Szegedi Napló 1935. évi június 2-diki számában külön is megemlékezett **HERMAN OTTÓ**-ról, mint Szeged város országgyűlési képviselőjéről, Dr. **FARKAS BÉLA** pedig a Magyarország 1935. június 29-diki számában méltatta **HERMAN OTTÓ** nagy érdemeit a magyar kultúra szolgálatában.

Ugyancsak 1935. június 13-dikán folyt le a Tiszántuli Madárvédelmi Egyesület emlékünnepélye az ügyvezető alelnök, Dr. **NAGY JENŐ** rendezésében Debrecenben. A megnyitó beszédet **NAGYBÁKAY-SESZTINA JENŐ** felsőházi tag az Egyesület elnöke tartotta. **HERMAN OTTÓ** nagy érdemeit a magyar néprajzi kutatás terén Dr. **HOFFER ANDRÁS** méltatta, halászati biológus szerepét Dr. **HANKÓ BÉLA**, politikai szereplését, valamint íróművészetét **CSOBÁN ENDRE**, a magyar barlangkutatás terén végzett kezdeményező működését Dr. **TELEGDY-RÓTH KÁROLY** s végül madártani érdemeit, különösen a magyar madárvédelem terén Dr. **NAGY JENŐ** ismertette.

A nagyszerű ünnepély lefolyásáról a debreceni napi sajtó részletes tudósításokban számolt be.

A két utolsó emlékünnepélyt szintén vidéken tartották. Miskolcon, amelyben **HERMAN OTTÓ** első középiskoláit végezte, 1935. szeptember 28-dikán tartotta emlékünnepélyét a Borsod-Miskolczi Múzeum és a Miskolczi Múzeumpártoló Egyesület **GÁLFFY IGNÁC** a muzeumi bizottság elnökének és **LESZIH ANDOR** múzeumőrnek a rendezésében. Az ünnepi beszédet Dr. **LAMBRECHT KÁLMÁN** mondta, a borsodi Bükk-fafaragó néperől vetített képes előadást tartott Dr. **MADARASSY LÁSZLÓ**.

Sopron városa 1935. november 16-dikán áldozott a nagynevű természettudós emlékének. **BREUER GYÖRGY** megnyitója után **Dr. VARGHA LAJOS** ismertette **HERMAN OTTÓ** életét és méltatta munkásságát.

Az ünnepélyek sorából természetesen a M. Kir. Madártani Intézet is kivette az őt nemcsak megillető, hanem az alapító és mester iránt érzett rajongásból ráháramló részt. **Dr. LAMBRECHT KÁLMÁN** kezdeményezésére emlékkiállítás rendezett **HERMAN OTTÓ** századik születésnapja alkalmából, amely 1935. évi június hó 16-dikán nyílt meg a Természettudományi Múzeum Állattárának üléstermében nagy és előkelő közönség jelenlétében. A megnyitó ünnepély lefolyását a budapesti Rádió is közvetítette, úgy hogy a csonka ország határain túl élő **HERMAN OTTÓ** tisztelők is résztvehetek ezen az ünnepélyen.

A megnyitó beszédet **Dr. SZILY KÁLMÁN** államtitkár mondta a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter képviselőjében. Beszédének kiemelkedő részletét a következő megállapításban idézem: „Sok hiányzott neki a boldogulás eszközeiből és mégis elért mindent, amit mint magyar tudós elérni akart és elérte a legtöbbet, amit magyar ember elérhet, azt, hogy azzal a tudattal hunyhatta le örök álmra a szemét: életemmel és végzett munkámmal sokat adtam nemzetemnek“. Aki ismerte **HERMAN OTTÓ** vezérlő elgondolását, az ráismer a megállapításban sokszor hangoztatott szavára: nyomot róni a magyar közmivelődések mezején.

A megnyitó beszéd után **LAMBRECHT KÁLMÁN** ismertette az emlékkiállítást. A közvetítés rövidre szabott ideje alatt nem tudta mindazt elmondani, amivel **HERMAN OTTÓ** működését jellemezni tudta volna. Teljes előadása megjelent a „Buvár“ 1935. évfolyamának 363—367. lapjain. Ugyanott a 368—370. lapokon jelent meg vitéz **SOMOGYVÁRI GYULA** megemlékezése a következő címmel: **HERMAN OTTÓ** szanyi bábujától a gyöngyös bokrétaig. Ennek a cikkének egyes részleteit ismertette a rádióközvetítés alkalmával, nevezetesen személyes élmények alapján **HERMAN OTTÓ** lebilincselő és irányító egyéniségét, amelynek már a serdülő korban levőre is oly hatása volt, hogy a férfi életére is irányító befolyást gyakorolt.

Dr. CSÖRGEY TITUS a hálás tanítvány szeretetével közvetlen szavakkal ecsetelte a nagy kutatót, mint embert, akit évtizedes mindennapos együttlét alapján tanult meg rajongóan tisztelni, nemcsak mint szervező tudós kutatót, hanem egyuttal mint melegszívű embert, mint tisztviselőinek atyai barátját is. Előadása kivonatossan már régebben jelent meg a **Kócsag** 1929. évfolyamának 118., 119. lapjain.

HERMAN OTTÓ-nak új korszakot jelentő magyar néprajzi kutató működését **Dr. MADARASSY LÁSZLÓ** méltatta. Előadásának részleteit

HERMAN OTTÓ irodalmi hagyatéka című közleménye tartalmazza, amely a Természettudományi Közlöny 1935. évf. 325—331. lapjain jelent meg. A megnyitó ünnepélyen elmondottakat stilszerűen kiegészítették **MOLNÁR IMRE** remekül előadott pásztor és halász nótái.

A magyar madártani kutatás megújulásának, egyúttal fénykorának megteremtése terén való tüneményes szerepének az ismertetése reám háramlott. Az Intézet eredeti munkaprogramjának megvalósításában, a madárvonulási kutatásban tanítványa, majd munkatársa s nyelvtudásom alapján mint a magyar és német nyelven megjelenő Aquilánál szerkesztő társa voltam s így legközelebbi tanuja annak a minden akadályt leküzdő, valósággal fürgeteges iramban folyó munkának, amelyben **HERMAN OTTÓ** robusztus egyénisége se megállást, se pihenést nem ismert. Előadásom teljes szövege „**HERMAN OTTÓ** működése a madártan terén” címen megjelent az „A Természet” 1935. évfolyamának 214—216. lapjain.

Az emlékkiállítás anyagát külön katalógus foglalta magában, amelyhez **SZILY KÁLMÁN** államtitkár irt előszót. A kiállítás két termet töltött meg s magában foglalta **HERMAN OTTÓ** életének és működésének minden jelentősebb mozzanatát. Az emlékkiállítás anyagának legnagyobb részét a M. Kir. Madártani Intézet **HERMAN OTTÓ** emlékterme szolgáltatta, amely a magánkézből származó emléktárgyak megvételéből becses tárgyakkal gyarapodott, nevezetesen **HERMAN OTTÓ** önarcképével.

Az ünnepélyektől függetlenül, részben azokkal kapcsolatosan a sajtó is igen jelentékeny mértékben foglalkozott **HERMAN OTTÓ** születésének századik évfordulója alkalmából a nagy magyar tudós működésének méltatásával. A sok közül különösen kiemelendő **DR. HÓMAN BÁLINT**-nak a világszerte elismert magyar történetírónak, akkori és jelenlegi m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek megemlékezése a „Buvár” 1935. évf. 361., 362. lapján.

Hálás megilletődéssel kell megállapítani, hogy a magyar nemzet illetékes tényezői méltóan hódoltak **HERMAN OTTÓ** emlékének születése századik évfordulója alkalmából. Csak egy fájó érzés vegyül bele az örömteljes ünnepi hangulatba. **HERMAN OTTÓ** hagyatékából két ládára való kép és kézirat jutott a Természettudományi Társulat birtokába. Mi, akik szemtanúi voltunk annak, hogy **HERMAN OTTÓ** mennyi szeretettel és páratlan hozzáértéssel rajzoltatta ezeket a pásztorművészeti remekeket ábrázoló képeket, vérző szívvel vesszük tudomásul, hogy ezek a képek, amelyek javarészükből már klisirozva is vannak, **HERMAN OTTÓ** remek naplóival együtt a föltámadás reménye nélkül ott maradjanak eltemetve a hagyatéki ládák sirtoltjában.

Die Zentennarfeier Otto Hermans.

Der Begründer unseres Institutes, der Schöpfer und die führende Persönlichkeit der Glanzepoche der ungarischen Ornithologie wurde am 27. Juni 1835 geboren, sodaß sich also im Jahre 1935 sein Geburtstag zum hundertstenmal jährte. Die ungarische Naturforschung, die ihm für seine wissenschaftliche Betätigung, für seine Initiative und seine Bemühungen um die Popularisierung der Naturwissenschaften so viel Dank schuldet, konnte diesen Anlaß nicht vorübergehen lassen, ohne dem Andenken des großen ungarischen Forschers zu huldigen und der bleibenden Verdienste zu gedenken, die mit seiner Tätigkeit verbunden sind.

Der letzte Band der Aquila war bereits abgeschlossen, als überall im ganzen Lande aus Anlaß des hundertsten Geburtstages **OTTO HERMAN'S** eine Reihe von Gedenkfeiern ihren Anfang nahm. Deshalb können wir nur mit so bedeutender Verspätung über diese innigen, herzerhebenden Feiern berichten, in welchen die ungarische Wissenschaft dem unsterblichen Genius des großen ungarischen Gelehrten ihre Huldigung darbrachte.

Die erste Gedenkfeier veranstaltete am 30. Mai 1935 die Kgl. Ung. Naturwissenschaftliche Gesellschaft, zu deren bedeutendsten Mitgliedern **OTTO HERMAN** jahrzehntelang gezählt hatte. Als überzeugtem Volks-erzieher und Kulturverbreiter war ihm eine enge Mitarbeit an den Bestrebungen der Naturwissenschaftlichen Gesellschaft, die ja zur Popularisierung der Naturwissenschaften ins Leben gerufen worden war, eine Selbstverständlichkeit. Darüber hinaus verband ihn aber eine tiefe persönliche Freundschaft mit dem Begründer des Organs dieser Gesellschaft, des „Természettudományi Közlöny“ (Naturwissenschaftliche Mitteilungen), zu **KOLOMAN SZILY**, dem gleichfalls hervorragenden ungarischen Gelehrten. Jahrzehntlang kämpfte er mit diesem seinem vertrautesten Freunde Schulter an Schulter im Dienste des gemeinsamen hohen Zieles. **OTTO HERMAN** war anerkannterweise einer der geschätztesten Schriftsteller des „Természettudományi Közlöny“ und trug durch seine Abhandlungen in bedeutenden Maße zu der großen Volkstümlichkeit dieser Zeitschrift, und damit zur Förderung der Gesellschaft bei.

Die großzügige Gedenkfeier der Naturwissenschaftlichen Gesellschaft spielte sich im Sitzungssaal der Ungarischen Akademie der Wissenschaften ab, in Gegenwart eines sehr zahlreichen und vornehmen Publikums. Zu dieser Feier war auch Dr. **KOLOMAN DARÁNYI** der damalige kgl. ung. Ackerbauminister, erschienen. Ferner nahmen daran Teil die hervorragendsten Persönlichkeiten des ungarischen wissenschaft-

lichen Lebens, an ihrer Spitze die Professoren der Budapester Universität. Die Feier eröffnete Dr. **AUGUST ZIMMERMANN**, der zweite Vorstand der Gesellschaft, die Festrede hielt Dr. **ZOLTÁN SZILÁDY**. Die Festreden sind im Jahrgang 1935 des Természettudományi Közlöny auf pag. 305—313 erschienen.

Die beiden nächstfolgenden Gedenkfeiern wurden in der Provinz abgehalten. Am 13. Juni 1935 veranstaltete die naturwissenschaftliche Sektion der Vereinigung der Freunde der k. ung. Franz Josef-Universität ihre Gedenkfeier, welche durch Dr. **BÉLA FARKAS** eröffnet wurde. Gedenkreden über **OTTO HERMAN** hielten **PETER MATUSOVITS**, Dr. **JOSEF GELEI** und Dr. **KOLOMAN LAMBRECHT**. Außerdem gedachte Dr. **JOSEF GELEI** im „Szegedi Napló“ vom 2. Juni 1935 noch in besonderer Weise **OTTO HERMANS**, als Reichtagsabgeordnetem der Stadt Szeged, während Dr. **BÉLA FARKAS** in der „Magyarság“ vom 29. Juni 1935 die großen Verdienste **OTTO HERMANS** um die ungarische Kultur würdigte.

Ebenfalls am 13. Juni 1935 fand die Gedenkfeier des Vogelschutzvereins jenseits des Tiszaflusses unter der Leitung des stellvertretenden Vorstandes Dr. **EUGEN NAGY**, in Debrecen statt. Die Eröffnungsrede hielt der Vorstand **EUGEN NAGYBÁKAY-SESZTINA**, Mitglied des Magnatenhauses. Die großen Verdienste **OTTO HERMANS** auf dem Gebiete der ungarischen ethnographischen Forschung würdigte Dr. **ANDREAS HOFFER**; ferner sprachen über seine Rolle als Fischerei-Biologe Dr. **BÉLA HANKÓ**, über seine politische Tätigkeit und schriftstellerischen Leistungen **ANDREAS CSOBÁN**, über seine bahnbrechende Betätigung auf dem Gebiete der ungarischen Höhlenforschung Dr. **KARL TELEGDI-RÓTH**, und schließlich über seine ornithologischen Verdienste, besonders auf dem Gebiete des ungarischen Vogelschutzes, Dr. **EUGEN NAGY**.

Über den Verlauf dieser Feier brachte die Debrecener Tagespresse eingehende Berichte.

Die beiden letzten Gedenkfeiern fanden ebenfalls in der Provinz statt. In Miskolc, wo **OTTO HERMAN**, die ersten Klassen der Mittelschule besuchte, hielten am 28. September 1935 das Borsod-Miskolcer Museum sowie der Miskolcer Verein zur Förderung des Museums unter der Leitung von **IGNAZ GÁLFFY** und **ANDREAS LESZIH** ihre Gedenkfeiern. Die Festrede hielt Dr. **KOLOMAN LAMBRECHT**; über die holzschnitzende Bevölkerung des Borsoder Bükk-Gebirges sprach Dr. **LADISLAUS MADARASSY** im Rahmen eines Lichtbildvortrages.

Die Stadt Sopron gedachte am 16. November 1935 des berühmten Naturforschers. Nach der Eröffnungsrede **GEORG BREUERS** sprach Dr. **LUDWIG VARGHA** über das Leben und die Tätigkeit **OTTO HERMANS**.

In ganz besonderer Weise huldigte selbstverständlich das Kgl. Ung. Ornithologische Institut dem Andenken **OTTO HERMANS**, um seiner

Liebe und Verehrung für den großen Meister Ausdruck zu verleihen. Auf die Initiative von Dr. KOLOMAN LAMBRECHT veranstaltete das Institut aus Anlaß des 100. Geburtstages OTTO HERMANS eine Gedächtnis-Ausstellung, welche am 16. Juni 1935 im Sitzungssaal der zoologischen Abteilung des Naturwissenschaftlichen Museums in Gegenwart eines zahlreichen und vornehmen Publikums eröffnet wurde. Die Eröffnungsfeier wurde durch den Budapester Rundfunk übertragen, sodaß auch die außerhalb der Grenzen Rumpf-Ungarns lebenden Verehrer OTTO HERMANS an der Feierlichkeit teilnehmen konnten.

Die Eröffnungsrede hielt Staatssekretär Dr. KOLOMAN SZILY in Vertretung des k. ung. Ministers für Kultus und Unterricht. Die Rede gipfelte in der folgenden Feststellung: „Viel fehlte ihm an Mitteln zum Fortkommen, und doch erreichte er alles, war er als ungarischer Forscher erreichen wollte, und erreichte das Höchste, was ein Ungar erreichen kann: daß er seine Augen mit dem Bewußtsein schließen konnte, durch sein Leben und durch seine Arbeit der Nation viel geleistet zu haben.“ Wer die ganze Einstellung OTTO HERMANS kannte, dem tritt in dieser Feststellung sein oft gebrauchtes Wort entgegen: eine Spur auf dem Felde der ungarischen allgemeinen Bildung zu hinterlassen.

Nach der Eröffnungsrede berichtete Dr. KOLOMAN LAMBRECHT über die Gedächtnisausstellung. Die Kürze der verfügbaren Zeit erlaubte ihm nicht, all das zu sagen, was zur Charakterisierung der Tätigkeit OTTO HERMANS hätte gesagt werden können und wozu er als Biographe über und über genügendes Materiale hatte. Sein Vortrag erschien ungekürzt im Jahrgang 1935 des „Buvár“ auf Seite 363—367. Ebendort erschien auf Seite 368—370 ein Artikel von JULIUS SOMOGYVÁRI, betitelt: Von OTTO HERMANS Puppe zu Szany bis zu den Theater-Vorstellungen ungarischer Nationaltrachten-Gesängen und Tänzen. Einzelne Abschnitte dieses Aufsatzes wurden auch durch den Rundfunk übertragen, so die auf eigenen Erlebnissen beruhenden Mitteilungen des Verfassers über die febelnde und richtunggebende Persönlichkeit OTTO HERMANS, die auf den damals noch im jugendlichen Alter stehenden Autor einen derart tiefen Eindruck machte, daß er auch noch im reifen Mannesalter davon entscheidend beeinflußt wurde.

Dr. TITUS CSÖRGEY entwarf mit der Liebe des dankbaren Schülers ein klares Bild von dem großen Forscher als Mensch, den er durch tägliches Beisammensein fanatisch verehren lernte, nicht nur als organisierenden gelehrten Forscher, sondern zugleich als warmfühlenden edeldenkenden Menschen und väterlichen Freund seiner Untergebenen. Der Vortrag erschien abgekürzt schon früher im „Kócsag“, Jahrgang 1929, Seite 118 und 119.

Die epochemachende Tätigkeit OTTO HERMANS auf dem Gebiete

der ungarischen ethnographischen Forschung würdigte Dr. **LADISLAUS MADARASSY**. Einzelheiten seines Vortrages finden sich in dem Artikel „**OTTO HERMANS** literarischer Nachlaß“, erschienen im *Természettudományi Közlöny* 1935, Seite 325—331. Alle bei der Eröffnungsfeier gehaltenen Vorträge fanden eine stilgerechte Ergänzung durch die von **EMERICH MOLNÁR** prachtvoll vorgetragenen Hirten- und Fischerlieder.

Mir fiel die Aufgabe zu, die großartige Tätigkeit zu schildern, welche **OTTO HERMAN** bei der Neubelebung der ungarischen ornithologischen Forschung ausübte, durch die gleichzeitig die Glanzepoche derselben begründet wurde. Bei der Verwirklichung des ursprünglichen Arbeitsprogrammes unseres Institutes war ich bei der Erforschung des Vogelzuges sein Schüler, später Mitarbeiter, und auf Grund meiner Sprachkenntniß bei der Redaktion der in ungarischer und deutscher Sprache erscheinenden „*Aquila*“ sein Mitarbeiter, hatte also Gelegenheit, unmittelbarer Zeuge zu sein jener alle Schwierigkeiten überwindenden, in geradezu rasendem Tempo geleisteten Arbeit bei welcher die robuste Persönlichkeit **OTTO HERMANS** weder Stillstand noch Ruhe kannte. Der vollständige Text meines Vortrages erschien unter dem Titel: „Das Wirken **OTTO HERMANS** auf dem Gebiete der Ornithologie“ im Jahrgang 1935 der Zeitschrift „*A Természettudományi Közlöny*“, S. 214—216.

Über das Ausstellungsmaterial war ein besonderer Katalog vorhanden, zu welchem Staatssekretär **KOLOMAN SZILY** das Vorwort schrieb. Die Ausstellung füllte zwei Säle und umfaßte alle bedeutsameren Momente aus dem Leben und Wirken **OTTO HERMANS**. Den größten Teil dieses Ausstellungsmaterials lieferte der **OTTO HERMAN**-Gedenksaal des Ornithologischen Institutes, dessen Inhalt durch Ankauf der in Privatbesitz befindlichen Erinnerungsgegenstände um zahlreiche wertvolle Stücke bereichert wurde, unter anderen mit dem Selbstbildnis **OTTO HERMANS**.

Unabhängig von diesen Festlichkeiten, teilweise auch im Zusammenhang damit, nahm auch die Presse anläßlich des 100. Geburtstages **OTTO HERMANS** bedeutenden Anteil an der Würdigung der Verdienste des großen ungarischen Forschers. Besonders erwähnenswert ist der Aufsatz des weltbekannten ungarischen Historikers Dr. **BÁLINT HÓMAN**, damaligen und der zeitigen k. ung. Kultus- und Unterrichtsministers im Jahrgang 1935 „*Buvár*“ Seite 361 und 362.

Mit dankbarer Ergriffenheit muß festgestellt werden, daß die zuständigen Faktoren der ungarischen Nation in würdiger Weise dem Andenken **OTTO HERMANS** anläßlich seines hundertsten Geburtstages gehuldigt haben. Nur ein schmerzliches Gefühl mischt sich in die Feststimmung. Aus dem Nachlaße **OTTO HERMANS** kamen zwei Kisten mit Bildern und Handschriften in den Besitz der Naturwissenschaftlichen

Gesellschaft. Wir, die wir die unmittelbaren Zeugen dessen waren, mit welcher großer Hingebung und unvergleichlichem Verständniße OTTO HERMAN diese Meisterstücke aus der ungarischen Hirtenkunst zeichnen ließ, nehmen wehen Herzens zur Kenntnis, daß diese Bilder, die größtenteils auch schon klischiert sind, mitsamt den prächtigen Tagebüchern Otto Hermans ohne die Hoffnung auf eine Auferstehung begraben bleiben sollen in der Kisten-Gruft des Nachlasses.

JAKOB SCHENK.

Intézeti ügyek.

Az Aquila újabb négyes kötete. — Az Intézet által el nem hárítható körülmények miatt ezuttal is arra kényszerültünk, hogy az *Aquila* XLII—XLV., 1935—1938-ik évfolyamait egy kötetben összevonva adjuk ki. Abban a reményben bocsátjuk szárnyra ezt a négy évfolyamot tartalmazó terjedelmes kötetet, hogy talán már a legközelebb ismét módunkban lesz sűrűbben megjelentetni az *Aquilát*.

Adományok. — Első helyen két kegyeletes adományról kell megemlékeznünk. Nagy hála kötelezte az Intézetet PUNGUR ELLA, aki édesatyjának: PUNGUR GYULA tanárnak, a Madártani Intézet egykori titkárának iratait Intézetünknek adományozta. Ezek az iratok az Intézet alapítási korszakának becses adalékait tartalmazzák.

Ugyancsak mélységes nagy hála kötelezte az Intézetet DR. CSÖRGEY TITUS, a *Madártani Intézet* nyugalomba vonult főigazgatója, a magyar madárképfestők legelső élvonalába tartozó művész, aki remek eredeti madárkép-festményeit, rajzait és vázlatait Intézetünknek ajándékozta. Ezeket a képeket és rajzokat, melyek oly sok külföldi és hazai szakember elismerését és elragadtatását váltották ki: mindenkor legkedvesebb és legértékesebb emlékeink közé sorozzuk. Fogadja értük a nemeslelkű ajándékozó legmelegebb és leghálásabb köszönetünket!

Értékes könyvadományokat nyugtázunk a következőkben: —

DR. VITÉZ PAP DEZSŐ, a *Field and Stream* című folyóirat 1935—39 évfolyamai. — F. GROEBBELS: *Der Vogel*, II. 1937. — J. ANKER: *Bird Books and Bird Art.*, 1938. — M. M. NICE: *The Watcher at the Nest*, 1939. — H. C. OBERHOLSER: *The Bird Life of Louisiana*, 1938. — H. RENDAHL: *Fågelboken*, 1935. — W. L. MC ATEE: *Wildfowl Food Plants*, 1939. — M. M. NICE: *Studies in the Life History of the Song Sparrow*, I. 1937. — FEUILLÉE—BILLOT: *Petits oiseaux*. — Idem: *Serins* — Idem: *Perroquets*. — J. MORBACH: *Vögel der Heimat*, I. (10.) 1939. — INSTITUTE FOR ORNITHOLOGY AND MAMMALOGY IMPERIAL AGRICULTURAL EXPERIMENT STATION NISHIGARA: 5 madárképes falitábla. — CSATH ANDRÁS: *Békés vármegye madárvilága* hajdan

és ma, 1938. — N. MAYAUD — H. HEIM DE BALSAC — H. JOUARD : Inventaire des Oiseaux de France, 1936. — A. MENEGAUX : Les Oiseaux de France, III. 1937, IV. 1939. — W. HAGEN : Erp., 1938. — E. C. STUART—BAKER : Nidification of Birds of the Indian Empire, IV. 1935. — TAKA-TSUKASA HERCEG : The Birds of Nippon, I. 5—7. 1935—38. — J. R. MAY : The Hawks of North America, 1935. — G. NIETHAMMER : Handbuch der Deutschen Vogelkunde, I. 1938. — WITHERBY—JOURDAIN—TICEHURST—TUCKER : The Handbook of British Birds, I—III. 1938—39. — J. CUNNINGHAM, ORSZ. SZÉCHENYI KÖNYVTÁR, DR. CSÖRGEY TITUS és SCHENK JAKAB több kötet szakmunkát adományozott. — Fogadják értékes ajándékaikért mindnyájan őszinte köszönetünket !

Az **Aquila-alap**-ra a következő adományok érkeztek : — BREUER GYÖRGY 80 P. — IFJ. SZÓTS JÓZSEF 10 P. — HANHAM J. 20 P. — GHYCY KÁLMÁNNÉ, 20 P. — MAUKSCH VILMOS 22.90 P. — Az összegek rendelkezésüknek megfelelően lettek fölhasználva. Fogadják az adakozók őszinte köszönetünket.

Holland pártoló-tagok. — A holland tagsági díjak az 1935—1939 években összesen 1091.47 P bevételt eredményeztek, melyből részint külföldi könyvszámlákat fizettünk ki, részint klisék és különféle nyomtatványok felmerülő költségeit fedeztük. Fogadja DRIJVER J. titkár ur leghálásabb köszönetünket önzetlen fáradozásáért.

Külföldi vendégek. — Hazánk madártani szempontból fontosabb és nevezetesebb területeit ugyszólván évről-évre nagyobb számban keresik fel tanulmányozás, fotografálás, filmezés végett a külföldi szakemberek. Az 1935—1939 években nálunk járt külföldi látogatók névsora kronológikus sorrendben a következő : —

CARL FRIES, Stockholm. — KENNETH MORRIS, London. — JOHN BERRY, Edinburgh. — F. C. R. JOURDAIN, Southbourne. — W. H. DE BEAUFORT, Maarr. — G. F. BAKELS, Laren. — M. PETITMERMET, Bern. — P. G. VAN TIENHOVEN, Amsterdam. — HANS KLOSE, Berlin. — JAROSLAV RAŠEK, Brünn. — J. E. SCOTT, Balwearia. — J. B. WATSON, England. — G. TOMKINSON, Kidderminster. — J. TOMKINSON, Kidderminster. — C. BUTLER, Kingswood. — MAUD D. BRINDLEY, Cambridge. — PAVEL PATEFF, Sofia. — BRANCO R. PECHITCH, Beograd. — ADOLF VON JORDANS, Bonn. — HEINRICH WOLF, Bonn. — MARGARET MORSE NICE, Chicago. — D. PAPAZOFF, Sofia. — F. BÜLOW, Berlin. — J. HOUWING, Soebang, Java. — BOURBON ALFONZ főherceg, — BOURBON ALICIA főhercegnő. — M. SASSI, Wien. — PHYLLIS BARCLAY-SMITH, London. — WALTER HIGHAM, London.

Részvétel kiállításokon. — A *Madártani Intézet* részben muzeumi, illetve kiállítási anyagával, továbbá madárvédelmi objektumokkal, részben fényképekkel, rajzokkal, festményekkel, grafikonokkal, diagrammokkal a következő kiállításokon vett részt : — *Alföldi Zöldmező Szövetség Kiállítása*, Budapest, 1935. — *Madárvédelmi kiállítás*, Wien, 1935. — *Országos Mezőgazdasági Kiállítás*, Budapest, 1936 és 1939. — *Nemzetközi Vadászati Kiállítás*, Berlin, 1937. — *Világkiállítás*, Páris, 1937.

Rádió-előadások. — A *Magyar Rádió* igazgatóságának felkérésére WARGA KÁLMÁN főadjunktus 6 madártani tárgyú előadást tartott a Stúdióban: — 1937. III. 16. *A tavasz madárvilága.* — 1937. VI. 2. *Fészkek-építő művészek a madárvilágban.* — 1937. VI. 12. *A kisbalatoni kócsagtelep.* — 1937. VII. 27. *A nyár madárvilága.* — 1937. IX. 18. *A madárvonulás rejtelméi.* — 1937. XII. 20. *Hasznos madaraink téli védelme.*

Országos Természetvédelmi Tanács. — A m. kir. Földművelésügy Miniszter az 1935: IV. törvénycikk 217. §-a alapján 1938. XII. 1-én kelt 34.615. II. 1. számú rendeletével kinevezte a Tanács elnökét és 44 tagját. Elnökké KAÁN KÁROLY nyug. földmív. államtitkár, ügyvezető-alelnökké pedig FÖLDVÁRY MIKSA miniszteri tanácsos neveztetett ki, míg a tagok között a *Madártani Intézetet* SCHENK JAKAB főigazgató képviseli. A Tanács 1939. IV. 17-én tartotta alakuló ülését. A további üléseken rákerül a sor a természetvédelmi rezervátumok kijelölésére, és így remélhetőleg a Kisbalaton hivatalból is természetvédelmi területté lesz nyilvánítva. Itt említjük meg, hogy a Tanács megalakulása folytán a „*Kócsagvédelem — Természetvédelem*” című rovat az *Aquilában* megszűnik.

A Tiszajobbparti Madárvédelmi Egyesület megalakulása. — A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara az utóbbi években elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki saját körzetében a madárvédelem intézményes megszervezése érdekében. Ennek eredményeképp 1938. IX. 29-én tartotta meg alakuló közgyűlését Miskolcon a *Tiszajobbparti Madárvédelmi Egyesület*, melyen a *Madártani Intézet* képviselőjében SCHENK JAKAB főigazgató a gyakorlati madárvédelem eszközeiről és céljairól tartott előadást. Az Egyesület elnöke DR. PETRÓ KÁLMÁN országgyűlési képviselő, ügyvezető elnöke DR. KULIN ISTVÁN.

A Madártani Intézet Barátainak Köre, Budapest. — DR. THÓBIÁS GYULA munkatársunk és levelezőtágunk lelkes buzgósága folytán 1935. V. 13-án B u d a p e s t e n, a *Természettudományi Társulat* üléstermében tartotta meg alakuló összejövetelét az Intézet tagjainak és barátainak egyesülete, melyen számos vidéki munkatársunk és megfigyelőnk is résztvett. A Kör célja: Intézetünk törekvéseinek társadalmi uton való támogatása. Elnöke: DR. THÓBIÁS GYULA, A l s ó f ü g ö d, Abauj-Torna megye.

A Madártani Intézet Barátainak Köre, Pécs. — PÁLDI GÉZA munkatársunk és levelezőtágunk buzgó lelkessége következtében 1935. V. 20-án P é c s e t t tartotta meg alakuló ülését az Intézet baráti köre, melynek

oélja az Intézet programjának társadalmi uton való propagálása. Elnöke : VITÉZ DR. HORVÁT ISTVÁN, Baranya vármegye alispánja, alelnöke : PÁLDI GÉZA máv. felügyelő, a *Mecsek Egyesület* madárvédő osztályának elnöke.

Kisázsiai kutató út. — DR. VASVÁRI MIKLÓS főadjunktus 1936 július—október és 1937 május—augusztus havában, összesen körülbelül 7 havi kutató úton volt Kisázsia olyan vidékein, melyek zoologialag részben alig, vagy még egyáltalán nem voltak kikutatva. A Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Nemzeti Muzeum és a budapesti Tudomány-Egyetem, valamint ügypártoló szakemberek támogatásával és a Földművelésügyi Miniszterium és Madártani Intézet hozzájárulásával végzett kutató utak főleg biológiai és táplálkozástani megfigyelésekre és általános zoológiai gyűjtésekre irányultak. DR. VASVÁRI több mint 1000 drb gerinces állatot gyűjtött, melyből körülbelül 200 drb volt madár, — míg a gerinctelenekből több ezer példányt gyűjtött; utóbbiak között csaknem minden állatesoportot képviselve van. A gyűjtés anyagából a madártani rész (madárbőrök és gyomortartalmak) a *Madártani Intézetbe*, míg a többi anyag a *Nemzeti Muzeumba*, illetve részint a *budapesti Tudomány-Egyetem Állatrendszertani Intézetébe* került. A gyűjtött anyag feldolgozása folyamatban van. A második kutató útnál DR. VASVÁRI-nak kiváló segítő társa volt PÁTKAI IMRE bölcsészkar hallgató, ki a preparálási munkálatokat is végezte.

A Madártani Intézet 1933—1938 évi madárjelölései. — Az *Aquila* jelen kötetének rendkívüli terjedelme és túlszofaltsága következtében a madárjelölési adatok szokásos feldolgozásának publikálása a következő kötetre maradt, melyet WARGA KÁLMÁN főadjunktus fog végezni. Most csak annyit említünk meg, hogy jelölő munkatársaink az elmúlt években is dicséretes buzgósággal és lelkes ambícióval folytatták a gyűrűzési munkálatokat és hogy gyűrűs madarainkról igen sok értesítést kaptunk ugy hazánkból, mint régi szoros összeköttetéseinknél fogva főleg a német, olasz, jugoszláv, francia, dán, svéd és finn intézményektől. Ujabban pedig — a közönség figyelmének és érdeklődésének sajtóközlemények útján való felkeltése következtében — különösen sok gyűrűs madárról kaptunk értesítést: a görög, lengyel, orosz, továbbá a szudáni és egyiptomi hivatalos hatóságoktól és tudományos intézményektől. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy az *Aquila* 1929—30 évi kötetében (pag. 178.), hol a gyűrűs madarainkról kapott számos értékes értesítésért az olaszországi madármegfigyelő állomásoknak és vadászati intézményeknek szives támogatásukért hálás köszönetünket fejeztük ki: — az egyes olasz intézmények névszerinti felsorolásából sajnálatos nyomdahi-
ba következtében kimaradt a m i l á n ó i „*Comitato Ornitologico Vena-*

torio“ neve. Ezt a hibát itt most azzal tesszük jóvá, hogy a *Comitato Ornitologico Venatorio*-nak, szives elnézését kérve: külön fejezzük ki leghálásabb köszönetünket a gyűrűs madarainkról küldött szives értesítéseieért!

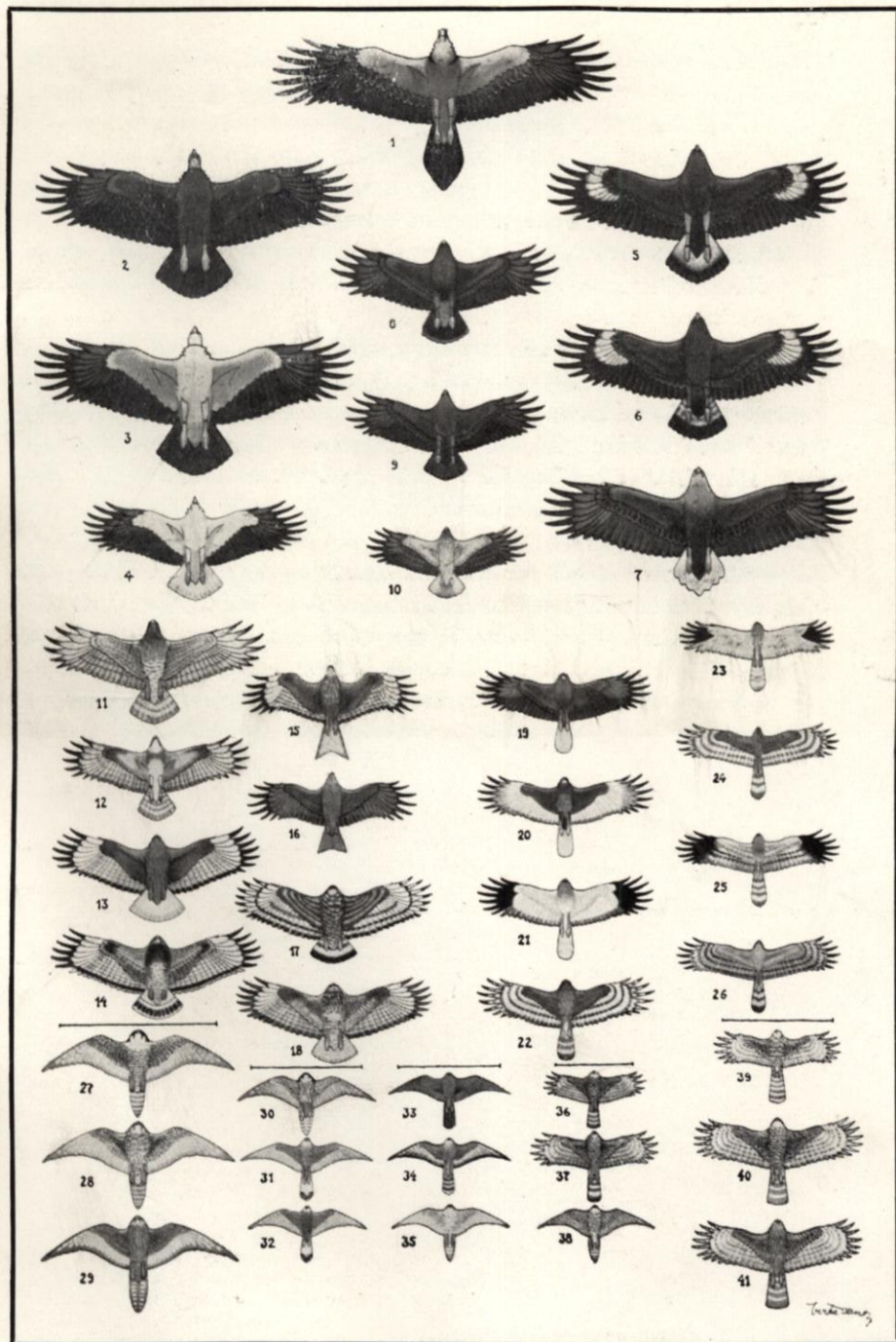
Uj madárvédelmi körrendelet. — Az erdőkről és természetvédelemről szóló 1935: IV. törvénycikk 1935. VIII. 1-én lépett életbe. Ezzel kapcsolatban hatályát veszítette a hasznos állatok védelme érdekében kiadott s az 1894: XII. törvénycikken nyugvó 24.655/1901. F. M. számú madárvédelmi körrendelet. A Madártani Intézet azonnal elkészítette a korszerűen módosított új madárvédelmi körrendelet tervezetét, mely a leggyakrabban kalitkában tartott éneklő madárfajok fogását és árusítását bizonyos korlátozásoknak veti alá. Éneklő madarat jövőben csak nyilvános üzlettel bíró, hivatásos madárkereskedő árusíthat. Javaslatunk jelenleg tárgyalás alatt áll.

A vadászati tilalmak újabb módosítása. — Az 1883: XX. törvénycikk keretében első ízben megállapított vadászati tilalmi időket a Földmivvelésügyi Miniszter az 1925., 1927., 1929., 1932., 1933., 1934., 1935., 1936., 1937., 1938. és 1939. években többszörösen módosította. Intézetünk minden alkalommal javaslattal élt, olyan irányban, hogy a madárvédelmi körrendelet intenciói a vadászati tilalmi idők módosításánál jobban és fokozottabb mértékben érvényesüljenek, mint eddig, illetve hogy a mezőgazdaságilag hasznos, valamint a természeti ritkaságszámba menő madarak védelmét szolgáló követelmények a módosításoknál figyelembe vétessenek, és hogy még a vadászat tárgyát képező madarak is kellő kiméletben részesüljenek a költési idő alatt. Ebbeli fáradozásunk eredményes volt. Javaslataink alapján a *keselyűk és valamennyi sasfaj* lövése egész évben tilos, a *rétisas* és az eddig tévesen *ráró*-nak nevezett *halászsas* pedig csakis halastavaknál lőhetőek, de ezek is csak külön miniszteri engedély alapján. A fényszóró mellett, repülőgéppel, gépkocsival, motoros eszközzel való vadászat szintén tilos.

A nemzetközi madárvédelmi egyezmény módosítása. — A Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság európai szakosztályának 1937-ben W i e n b e n tartott ülészakán tárgyalás alá került az 1902 évi párisi Egyezménynek a természetvédelmi követelmények érvényesítése mellett való módosítása. Ezzel kapcsolatban Intézetünk véleményes javaslatot terjesztett a Földmivvelésügyi Miniszter elé.

Ragadozó madarak röpkepei. — A Földmivvelésügyi Miniszterium vadászati osztálya a *Gödöllői Vadászati Hivatal*-nál évente megtartott erdőőri és vadőri tanfolyamok hallgatói madártani ismereteinek fejlesztésére

Magyarország ragadozó madarainak röpképei
Flugbilder ungarischer Raubvögel.

Minden faj számmal van megjelölve; ezek a következők:

Jede Art wird durch eine Ziffer bezeichnet; es sind dies die folgenden:

1. Gypaëtus barbatus aureus Habl.	22. Circus c. cyaneus L. ♀
2. Aegyptius monachus L.	23. Circus macrourus GM. ♂
3. Gyps f. fulvus Habl.	24. " " " " ♂
4. Neophron p. percnopterus L.	25. Circus pygargus L. ♂
5. Aquila ch. chrysaëtos L.	26. " " " " ♂
6. Aquila h. heliaca Sav.	27. Falco p. peregrinus Tunst. ad.
7. Haliaëtus albicilla L.	28. " " " " juv.
8. Aquila clanga Pall.	29. Falco ch. cherrug Gray.
9. Aquila p. pomarina Brehm.	30. Falco s. subbuteo L.
10. Hieraaëtus p. pennatus GM.	31. Falco t. tinnunculus L.
11. Circaëtus g. gallicus GM.	32. Falco n. naumanni Fleisch.
12. Pandion h. haliaëtus L.	33. Falco v. vespertinus L. ♂
13. Buteo r. rufinus Cretzschm.	34. " " " " ♂
14. Buteo l. lagopus Brünn.	35. Falco columbarius aesalon Tunst. ♀
15. Milvus milvus milvus L.	36. Accipiter n. nisus L. ♂
16. Milvus migrans migrans Bodd.	37. " " " " ♀
17. Pernis a. apivorus L.	38. Falco columbarius aesalon Tunst. ♂
18. Buteo b. buteo L.	39. Accipiter badius brevipes Severtz. juv.
19. Circus ae. aeruginosus L. juv.	40. Accipiter g. gentilis L. ad.
20. " " " " ad.	41. " " " " juv.
21. Circus c. cyaneus L. ♂	

A sólyomfélék és héják ábrái viszonylag nagyobb méretben készültek: a helyes arányt a fölöttük levő vonalak adják meg.

Die Flugbilder der Falken- und Habicht-Arten wurden in etwas grösserem Massstabe gehalten: das richtige Mass zeigen die über ihnen befindlichen Linien.

tése és a ragadozó madaraknak a szabadban való felismerése céljából a leggyakoribb és gazdaságilag legfontosabb ragadozó madarak röpképeinek megfestetésére szólította fel Intézetünket 1937-ben. Az Intézet DR. VERTSE ALBERT gyakornokra bizta a röpképek megfestését, ki a rábizott munkának kifogástalanul megfelelve: 9 nagyméretű táblán 22 ragadozófaj röpképét festette meg művészi kivitelben. Az összes fajokat egy táblán a Természet című folyóirat jelentette meg. Ezt a szemléltető ábrázolást az V-ik táblán mutatjuk be.

Cerva Frigyes pelyhes-fióka gyűjteménye. — Szorgalmas, kitarító és rendszeres munka árán hozta össze CERVA FRIGYES ezt a „pelyhes“ fióka-gyűjteményt, melynek tudományos értékét növeli az a körülmény, hogy minden fiókának pontosan meg van határozva a kora: hogy hány napos. CERVA ezt úgy érte el, hogy a tojásokat keltető géppel keltette ki s a kikelt fiókákat gondosan nevelte a kívánt korig. Ez a főleg fészekhagyók és ragadozók csoportjából való, 54 fajból és 115 drbból álló instruktív gyűjtemény CERVA óhaja szerint halála után a *Madártani Intézetbe* került. CERVA minuciózus gonddal készített miniatűr ösfoglalozási és néprajzi modelljei és zoologiai diorámái: — *Boglya alaku pásztor-kunyhó*, — *Ecsegpusztai kontyos-kunyhó*, — *Téli csukázás a Mezőségen*, — *Somogyi kanász-szoba*, — *Stájer vadász-szoba*, — *A rét zenevilága*, — *Herman Ottó születésnapj üdvözlése*, — óhaja szerint ugyancsak a Madártani Intézet emlékgyűjteményét gazdagítják.

Osteologiai gyűjteményünk visszavétele. — DR. LAMBRECHT KÁLMÁN c. egyetemi tanár, a Madártani Intézet néhai asszisztensének elhunytá után a neki használatra kölcsön adott osteologiai gyűjteményünket a *Földtani Intézet-től* 1936-ban visszakaptuk.

WARGA KÁLMÁN.

Instituts Angelegenheiten.

Der vorliegende Aquilaband mußte leider wieder 4 Jahrgänge umfassen. Schwierigkeiten, deren Abwendung nicht im Machtbereiche des Institutes stand, zwangen uns diesen Band als XLII—XLV. (1935—38) Jahrgänge erscheinen zu lassen. Wir hoffen aber, daß es uns gelingen wird nach Herausgabe dieses umfangreichen vierjahrgängigen Bandes die Aquila demnächst in kürzeren Zeitintervallen veröffentlichen zu können.

Spenden. — Zu großem Danke sind wir Frau ELLA PUNGUR verpflichtet wegen Überlassung des literarischen Nachlasses ihres Vaters

JULIUS PUNGUR, des ersten Sekretärs des Institutes. Diese Schriften enthalten wertvolle Beiträge zur Geschichte des Institutes aus dem Gründungszeitalter.

Ebenso großen tiefgefühlten Dank schulden wir dem emeritierten Direktor des Institutes **DR. TITUS CSÖRGEY**, dem hervorragenden Vogel-Illustrator und Maler, der seine Originalexemplare ungarischer Vogelbilder dem Institute überließ. Diese Bilder, welche schon zahlreiche in- und ausländische Forscher bewunderten, zählen zu den wertvollsten Bereicherungen des Institutes und sprechen wir für die großmütige Überlassung derselben unseren herzlichsten Dank aus.

Von anderen Spenden seien folgende wertvolle Bücher erwähnt: — Die Jahrgänge 1935—39 der Zeitschrift *Field and Stream* als Spende des Herrn **DR. DESIDERIUS PAP**, Mitglied des ungarischen Heldenordens; **F. GROEBBELS**: Der Vogel Bd. II. 1937; **ANKER J.**: Bird Books and Bird Art 1938; **M. M. NICE**: The Watcher at the Nest, 1939; **H. C. OBERHOLSER**: The Bird Life of Louisiana, 1938; **H. RENDAHL**: Fågelboken 1935; **W. L. MC. ATEE**: Wildfowl Food Plants, 1939; **M. M. NICE**: Studies in the Life History of the Song Sparrow, I. 1937.; **FEUILLÉE—BILLOT**: Oiseaux; Serins; Perroquets; **J. MORBACH**: Vögel der Heimat. I. (10.) 1939; **INSTITUTE FOR ORNITHOLOGY AND MAMMALOGY IMPERIAL AGRICULTURAL EXPERIMENT STATION, NISHIGARA**: 5 Wandtafeln mit Vogelbildern; **CSATH A.**: Békés vármegye madárvilága hajdan és ma, 1938; **N. MAYAUD—H. HEIM DE BALSAC—H. JOUARD**: Inventaire des Oiseaux de France, 1936; **W. HAGEN**: Erp 1938; **A. MENEGAUX**: Les Oiseaux de France III. 1937, IV. 1939; **E. C. STUART BAKER**: Nidification of Birds of the Indian Empire IV. 1935; **PRINCE TAKA TSUKASA**: The Birds of Nippon I. 5—7., 1935—38; **J. R. MAY**: The Hawks of North America 1935; **G. NIETHAMMER**: Handbuch d. deutschen Vogelkunde I. 1938; **WITHERBY—JOURDAIN—TICEHURST—TUCKER**: The Handbook of British Birds, I—III. 1938—39; — **CUNNINGHAM J., DR. TITUS CSÖRGEY, J. SCHENK** und die **SZÉCHENYI LANDESBIBLIOTHEK** spendeten mehrere Bände von Fachwerken. — Genehmigen alle Spender den herzlichsten Dank des Institutes.

Aquila-Fond. — Für diesen Fond erhielten wir folgende Spenden: — **GEORG BREUER** 80.— P, — **J. SZÓTS** jun. 10.— P, — **J. HANHAM** 20.— P, — Frau **KOLOMAN v. GHICZY** 20.— P, — **W. MAUKSCH** 22.90 P. Vielen herzlichen Dank.

Holländische Unterstützende Mitglieder spendeten in den Jahren 1935—39 insgesamt 1091.47 Pengő, welche Beträge zur Begleichung ausländischer Bücher-Kontos, zur Beschaffung von Klischéen und zur Herstellung vogelschützerischen Flugblättern verwendet wurden. Empfange Herr Sekretär **J. DRIJVER** unseren tiefgefühlten Dank für seine uneigennützig Mühewaltung.

Ausländische Gäste. — Die interessanten ornithologischen Gebiete Ungarns besitzen eine immer höhere Anziehungskraft für die ausländischen Fachgenossen, so daß dieselben jedes Jahr unsere Heimat

besuchen zwecks Beobachtungen und Photographieren. Behufs erfolgreichen ornithologischen Studienfahrten nach Ungarn wenden sich die ausländischen Fachgenossen an unser Institut, wo sie dann die notwendigen Auskünfte und Mithilfe erhalten. Die Besucherliste ist in chronologische Reihenfolge geordnet die Folgende :

CARL FRIES Stockholm — KENNETH MORRIS London — JOHN BERRY Edinburgh — F. C. R. JOURDAIN Southbourne — W. H. DE BEAUFORT Maarn — G. F. BAKELS Laren — M. PETITMERMET Bern — G. P. VAN TIENHOVEN Amsterdam — HANS KLOSE Berlin — JAROSLAV RAŠEK Brünn — J. E. SCOTT Balwearia — J. B. WATSON England — G. TOMKINSON Kidderminster — JOHN TOMKINSON Kidderminster — C. BUTLER Kingswood — MAUD D. BRINDLEY Cambridge — PAVEL PATEFF Sofia — BRANCO R. PECHITCH Beograd — ADOLF von JORDANS Bonn — HEINRICH WOLF Bonn — M. MORSE NICE Chicago — D. PAPA-ZOFF Sofia — F. BÜLOW Berlin — J. HOUWING Soebang, Java — Prince BOURBON ALFONS — Infanta BOURBON ALICIA — M. SASSI Wien — PHYLLIS BARCLAY-SMITH London — WALTER HIGHAM London.

Beteiligung an Ausstellungen. — Das Institut beteiligte sich mit seinem musealen und vogelschützerischen Materiale an folgenden Ausstellungen : — Grünfelder Vereinigung des Alföld, Budapest, 1935, — Vogelschutz-Ausstellung, Wien 1935, — Landwirtschaftliche Landes-Ausstellung, Budapest, 1936 und 1939, — Internationale Jagd-ausstellung, Berlin, 1937, — Weltausstellung, Paris, 1937.

Rundfunkvorträge. — Auf Ersuchen der Rundfunkdirektion Budapest, hielt Oberadjunkt KOLOMAN WARGA folgende Vorträge: — 16. III. 1937 : Frühlingsvogelwelt, — 2. VI. 1937 : Nestbaukünstler der Vogelwelt, — 22. VI. 1937 : Die Silberreiher-Kolonie des Kisbalaton, — 27. VII. 1937 : Sommervogelwelt, — 18. IX. 1937 : Die Rätsel des Vogelzuges, — 20. XII. 1937 : Winterschutz der nützlichen Vögel.

Landesrat für Naturschutz. — Der Kgl. Ung. Minister für Ackerbau ernannte zum Präsidenten des Landesrates für Naturschutz KARL KAÁN em. Staatssekretär und zum Agenden-Präsidenten Ministerialrat MAXIMILIAN FÖLDVÁRY. Dieser Rat besteht aus 44 Mitgliedern, darunter Direktor JAKOB SCHENK als Vertreter des Kgl. Ung. Ornith. Institutes. Es ist zu hoffen, daß nun die Silberreiher und Reiherkolonie des Kis-Balaton durch diesen Landesrat zum Naturschutzgebiete deklariert werden wird. Infolge Organisierung und Tätigkeit dieses Landesrates wird von nun an die bisherige Rubrik der Aquila : „Silberreiherschutz — Naturschutz“ ausfallen.

Organisierung des Vogelschutzvereines am rechten Tiszaufer. — Die Landwirtschaftliche Kammer am rechten Tiszaufer hatte in den

vergangenen Jahren eine rege Tätigkeit im Interesse des Vogelschutzes entwickelt. Indem dieselbe einen entsprechenden Widerhall erweckte, erwies sich die Notwendigkeit der Gründung eines Vogelschutzvereines im Tätigkeitsbereiche dieser Kammer. Die Gründungs-Sitzung fand am 29. Sept. 1938 statt und hielt hier **JAKOB SCHENK** einen Vortrag über Bedeutung und Ausführung des praktischen Vogelschutzes.

Vereinigung der Freunde des Ung. Ornith. Institutes in Budapest. —

Als Folge der großen Agilität unseres langjährigen Mitarbeiters und Korresp. Mitglieders **DR. JULIUS THÓBIÁS**, hielt die Vereinigung der Freunde des Institutes am 13. Mai 1935 ihre Gründungs-Sitzung in Budapest, an welcher zahlreiche Mitglieder aus Budapest und der Provinz teilnahmen. Zum Präsidenten wurde **DR. JULIUS THÓBIÁS** gewählt.

Vereinigung der Freunde des Ung. Ornith. Institutes in Pécs. —

Dem Eifer unseres Korresp. Mitgliedes **GÉZA PÁLDI** verdankt die Vereinigung der Freunde des Ornith. Institutes in Pécs ihre Entstehung. Die Gründungs-Sitzung fand am 20. Mai 1935 statt. Präsident ist **DR. STEPHAN HORVÁTH** Vizegespan, Mitglied des ung. Heldenordens, Agenden-Präsident **GÉZA PÁLDI**.

Forscherfahrt nach Kleinasien. —

DR. NICOLAUS VASVÁRI besuchte im Juli—Oktober 1936 und Mai—August 1937 verschiedene Gebiete Kleinasiens, welche bisher z. Teil zoologisch noch gar nicht oder nur in sehr geringem Maße erforscht waren. Seine Forschungen, welche mit Unterstützung der Ung. Akademie der Wissenschaften, des National-Museums, der Budapester Universität, des Kgl. Ung. Ackerbauministeriums, des Ung. Ornith. Institutes, sowie einiger Fachgenossen durchgeführt wurden, erstreckten sich vorwiegend auf biologische, namentlich bromatologische Beobachtungen und Studien und auf zoologische Sammlungen. **DR. VASVÁRI** sammelte über 1000 Wirbeltiere, darunter etwa 200 Vögel und mehrere Tausend Wirbellose, unter welchen fast sämtliche Tierklassen vertreten sind. Von dem Sammlungen gelangte das ornithologische Material — Vogelbälge und Mageninhalte — in das Ornith. Institut, das übrige in das National Museum und das Systematisch-Zoologische Institut der Budapester Universität. Die Bearbeitung des gesammelten Materiales ist in Angriff genommen. Bei der zweiten Forscherfahrt war **EMERICH PÁTKAI** der Begleiter von **DR. VASVÁRI** besonders als Präparator.

Die Vogelberingungen des Ornith. Institutes in den Jahren 1933—

1938. — Infolge des außerordentlich großen Umfangs des vorliegenden

Aquilabandes, mußte die Bearbeitung der Vogelberingungsdaten, welche nunmehr von Oberadjunkt KOLOMAN WARGA ausgeführt wird, für den nächsten Band zurückgestellt werden. Bei dieser Gelegenheit möge nur so viel erwähnt werden, daß unsere Mitarbeiter auch in den vergangenen Jahren mit dem bisheriger Eifer diesen Arbeiten oblagen und daß wir ein ganz bedeutendes Rückmeldungs-Material erhielten.

Hier möge erwähnt werden, daß aus dem vorletzten Beringungsberichte (Aquila 1929/30. p. 209.) aus der Liste derjenigen Institute, welche Ringvögel zurück meldeten, bedauerlicherweise das *Comitato Ornithologico Venatorio* in Milano unerwähnt blieb, was wir jetzt gerne nachholen.

Die neue Vogelschutzverordnung Ungarns. — Indem der IV. Gesetzartikel vom Jahre 1935, welcher über den Naturschutz und die Wälder am 1. August 1935 ins Leben trat, wurde die Verordnung No. 24.655/1901. des Kgl. Ung. Ackerbauministeriums, bezüglich des Vogelschutzes, außer Kraft gesetzt. Das Kgl. Ung. Ornith. Institut unterbreitete deshalb sofort einen Vorschlag zur Neuregelung des Vogelschutzes in Ungarn. In demselben sind auch bezüglich der Käfigung der häufigsten Stubenvögel Verfügungen enthalten. Nach diesem Vorschlage dürften in Zukunft einheimische Stubenvögel nur von Berufsvogelhändler feilgeboten und verkauft werden. Dieser Vorschlag findet sich derzeit unter Verhandlung.

Die Neuregelung des jagdlichen Schonzeiten in Ungarn. — Die Schonzeiten würden jüngst im Jahre 1939 neugeregelt und gründete sich der diesbezügliche Vorschlag des Kgl. Ung. Ornith. Institutes auf zwei Prinzipien: erstens Schutz den wirtschaftlich nützlichen und zweitens der als Naturdenkmäler zu erhaltenden Vögel. Mit geringen Ausnahmen wurden aber auch schädliche Vögel während der Brutzeit vom 15. April bis 30. Juni geschützt, als Naturdenkmäler aber sämtliche Geier und Adler während des ganzen Jahres. See- und Fisch-Adler dürfen nur an künstlichen Fischteichen und auch hier nur mit ministerieller Erlaubnis erlegt werden. Die Jagd mit Scheinwerfern, mit und von Flugzeugen, mit Kraftwagen und motorisierten Fahrzeugen ist verboten.

Die Abänderung der Pariser Vogelschutz Konvention. — Auf Grund des Beschlusses der Tagung des Int. Komitees zu Erhaltung der Vogelwelt in Wien 1937 hat das Institut dem Kgl. Ung. Ackerbauministerium einen offiziellen Vorschlag unterbreitet zur Abänderung der Pariser Konvention vom Jahre 1902 behufs Einschaltung des Natur-

schutzprinzips in diese Vereinbarung, welche seinerzeit nur zum Schutze der wirtschaftlich nützlichen Vogelwelt geschaffen wurde.

Flugbilder von Raubvögeln. — Das Kgl. Ung. Ministerium für Ackerbau verordnete im Jahre 1937 die Herstellung der Flugbilder der Raubvögel zum Anschauungs-Unterricht in den Forst- und Jagdwart-Schulen. Das Institut ließ diese Flugbilder von Praktikant DR. ALBERT VERTSE herstellen, der diese Aufgabe mit großer Hingabe und Fachkenntnis löste. Auf 9 großen Wandtafeln wurden 22 Arten in künstlerisch und wissenschaftlich ausgezeichnete Weise dargestellt. Eine sämtliche Arten darstellende Tafel erschien in der Zeitschrift: A Természet, Jahrgang 1937. p. 275. Diese befindet sich in reduziertem Format als Tab. V. dieses Aquilabandes.

Die Dunenjungens-Sammlung von Friedrich Cerva. — Durch systematische und liebevolle Arbeit gelang es FRIEDRICH CERVA eine reichhaltige, wissenschaftlich sehr wertvolle, ausschließlich aus heimischen Exemplaren bestehende Dunenjungens-Sammlung zu schaffen. Das Alter jedes Exemplares ist genau bekannt, weil dieselben aus künstlich bebrüteten Eiern schlüpften. Diese, aus 54 Arten und 115 Exemplaren erstklassig präparierten Dunenjungens bestehende Sammlung gelangte nach testamentarischem Willen von CERVA in das Ornith. Institut. Eben-dorthin gelangten auch seine ganz einzigdarstehenden, mit außerordentlicher und minutioser Sorgfalt ausgearbeiteten ethnographischen Modelle und humorvollen Dioramen als wertvolle Bereicherungen der Reliquiensammlung des Institutes.

Die osteologische Sammlung des Institutes, welche seinerzeit zum Gebrauche weiland DR. KOLOMAN LAMBRECHT interimistisch dem Geologischen Institute in Budapest überlassen war, wurde nun wieder an das Ornith. Institut zurückgegeben.

KOLOMAN WARGA.

Personalia.

A Kormányzó Ur Ó Főméltósága a m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1935. VII. 3-án kelt 2813. eln. VII. 2. számú előterjesztésére DR. CSÖRGEY TITUS főigazgatói címmel és jelleggel felruházott igazgatót az V. fiz. osztályba kiséretügyi főigazgatóvá nevezte ki.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1935. VIII. 19-én kelt 3449. eln. VII. 2. számú rendeletével DR. CSÖRGEY TITUS főigazgatót teljes

szolgálati idejének betöltése után 1935. VIII. 31-ikével nyugalomba helyezte.

A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter 1935. X. 4-én kelt 69.569. VII. 2. számú rendeletével **SCHENK JAKAB** kísérletügyi igazgatót a m. kir. Madártani Intézet igazgatói teendőinek ellátásával megbizta.

A Kormányzó Ur **Ő** Főméltósága a m. kir. Földmívelésügyi Miniszter 1936. VI. 30-án kelt 2891. eln. IX. 2. számú előterjesztésére **SCHENK JAKAB** igazgatót az V. fiz. osztályba kísérletügyi főigazgatóvá nevezte ki.

A Kormányzó Ur **Ő** Főméltósága a m. kir. Földmívelésügyi Miniszter 1935. VII. 3-án kelt 2812. eln. VII. 2. számú előterjesztésére **DR. VASVÁRI MIKLÓS** kísérletügyi adjunktus részére a főadjunktusi címet és jelleget adományozta.

A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter 1936. VI. 14-én kelt 2627. eln. IX. 2. számú rendeletével **DR. VASVÁRI MIKLÓS** főadjunktusi címmel és jelleggel felruházott adjunktust a VIII. fiz. osztályba főadjunktussá nevezte ki.

A budapesti Pázmány Péter Tudomány-Egyetem bölcsészettudományi kara dr. iur. **KLEINER ENDRÉ**-t 1935. VI. 22-én állattan—őslánytan— földtan tárgyakból bölcsészdoktorrá avatta.

A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter 1938. VI. 30-án kelt 3320. eln. VIII. B. 1. számú rendeletével **DR. KLEINER ENDRE** kiségitő szakmunkaerőt kísérletügyi gyakornokká nevezte ki.

A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter 1939. VI. 30-án kelt 3670. eln. VIII. B. 1. számú rendeletével **DR. KLEINER ENDRE** gyakornokot a X. fiz. osztályba kísérletügyi asszistenssé nevezte ki.

A m. kir. Földmívelésügyi miniszter 1939. VIII. 1-én kelt 4158. eln. VIII. B. 1. számú rendeletével **DR. VERTSE ALBERT** adobista kiségitő szakmunkaerőt kísérletügyi gyakornokká nevezte ki.

A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter 1935. VII. 15-én kelt 3113. eln. VII. 2. számú rendeletével **FORGÁCS JÁNOS** I. oszt. altisztet m. kir. szakaltisztté nevezte ki.

Personalia.

Seine Durchlaucht der Reichsverweser geruhte auf Vorschlag des Kgl. Ung. Ackerbau Ministeriums **DR. TITUS CSÖRGEY** mit Titel und Charakter eines Oberdirektors am 3. VII. 1935. zum Oberdirektor für landwirtschaftliches Versuchswesen in die V. Rangklasse zu befördern.

Durch Erlaß des Kgl. Ung. Ackerbau Ministeriums wurde Oberdirektor **DR. TITUS CSÖRGEY** am 31. VIII. 1935 nach vollendeter Dienstzeit in Ruhestand gesetzt.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beauftragte **JAKOB SCHENK** Direktor für Versuchswesen am 4. X. 1935. mit der Leitung des Kgl. Ung. Ornith. Institutes als Direktor.

Seine Durchlaucht der Reichsverweser geruhte auf Vorschlag des Kgl. Ung. Ackerbau Ministeriums **JAKOB SCHENK** am 30. VI. 1936 zum Oberdirektor für landwirtschaftliches Versuchswesen in die V. Rangklasse zu befördern.

Seine Durchlaucht der Reichsverweser geruhte auf Vorschlag des Kgl. Ung. Ackerbau Ministeriums **DR. NICOLAUS VASVÁRI** Adjunkt am 3. VII. 1935 den Titel und Charakter eines Oberadjunktes zu verleihen.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte **DR. NICOLAUS VASVÁRI** mit Titel und Charakter eines Oberadjunktes am 14. VI. 1936 zum Oberadjunkt in die VIII. Rangklasse.

DR. iur. ANDREAS KLEINER wurde am 22. VI. 1935 an der philosophischen Fakultät der Pázmány Péter Universität zu Budapest zum Doktor Zoologie Paläontologie und Geologie promoviert.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte **DR. ANDREAS KLEINER** Aushilfs-Facharbeiter am 30. VI. 1938 zum Praktikanten für Versuchswesen.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte **DR. ANDREAS KLEINER** Praktikanten am 30. VI. 1939 zum Assistenten für Versuchswesen in die X. Rangklasse.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte **DR. ALBERT VERTSE** Aushilfs-Facharbeiter am 1. VIII. 1939. zum Praktikanten für Versuchswesen.

Das Kgl. Ung. Ackerbau Ministerium beförderte JOHANN FORGÁCS I. klassigen Unteroffizier am 15. VII. 1935 zum Fachunteroffizier.

Tagsági kinevezések. Ernennungen.

Az 1936—39 évben a követ- In den Jahren 1936—39 fanden
kező kinevezések történtek: — folgende Ernennungen statt: —

1. *Tiszteletbeli tagokká — Zu Ehrenmitgliedern:* — DR. S. PRENTISS BALDWIN, Cleveland. — PROF. H. HEIM DE BALSAC, Paris. — REV. F. C. R. JOURDAIN, Bournemouth. — P. R. LOWE, London. — DR. R. C. MURPHY, New-York. — PROF. WALTER SCHOENICHEN, Berlin-Schöneberg. — P. G. VAN TIENHOVEN, Amsterdam. — DR. ALEXANDER WETMORE, Washington.

2. *Levelező tagokká — Zu Korrespondierenden Mitgliedern:* — JAQUES BERLIOZ, Paris. — HON. G. CHARTERIS, London. — DR. DABASY GÉZA, Budapest. — MAG. ANDRZEJ DUNAJEWSKI, Warszawa. — CHARLES DUPOND, Bruxelles-Laeken. — FÖLDVÁRI MIKSA, Budapest. — H. A. GILBERT, Bishopstone. — DR. GRESCHIK JENŐ, Budapest. — DR. CARL HAENEL, Garmisch. — PPOF. DR. HANKÓ BÉLA, Debrecen. — DR. JOSEF JIRSIK, Praha. — DR. HANS KUMMERLÖWE, Dresden. — DR. KARL MANNSELD, Seebach. — DR. MAUKS KÁROLY, Budapest. — DR. WILHELM MEISE, Dresden. — NOEL MAYAUD, Nantes. — NAGYSZALÁNCZY BRUNÓ, Budapest. — DR. GÜNTHER NIETHAMMER, Bonn. — GEORGES OLIVIER, Rouen. — DR. PONTUS PALMGREN, Helsinki. — PROF. PAUL PARIS, Dijon. — PAVEL PATEFF, Sofia. — SEBASTIAN PFEIFER, Fechenheim. — J. RAPINE, Paris. — ROBERT REGNIER, Rouen. — PETER SKOVGAARD, Viborg. — DR. BR. SÓLYMOSY LÁSZLÓ, Egervár. — DR. WERNER SUNKEL, Rotenburg a. d. Fulda. — DR. THÓBIÁS GYULA, Alsófűgöd. — PROF. ILMARI VÄLIKANGAS, Helsinki. — PROF. GRF. KAZIMIERZ WODZICKI, Warszawa. — P. ZERVAS, Athen.

3. *Rendes megfigyelőkké — Zu ständigen Beobachtern:* — BÁN TIVADAR, Hajdunánás. — DR. BERETZK PÉTER, Szeged. — HALÁSZ MARGIT, Cegléd-Csemő. — DR. HOMOKI-NAGY ISTVÁN, Kiskunfélegyháza. — DR. KOROMPAI VIKTOR, Békéscsaba. — KRÓN KELEMEN, Kardosfa. — LITTAHORSKY ANTAL, Fehértemplom (= Bela Crkva). — MARKOV VUJA Bácsföldvár (= Backo Gradiste). — IFJ. MÉSZÁROS GYÖRGY, Kecskemét. — MURAKÖZY DEZSŐ, Lakytelek. — DR. SÁTORI JÓZSEF, Debrecen. — IFJ. SZENES JENŐ, Sövényháza.

Necrologus.

Dr. Lambrecht Kálmán, született 1889. május 1-jén, Pancsován, meghalt 1936. január 7-én, Pécsen. 1909-ben került a Madártani Intézetbe, bálványozott mestere **HERMAN OTTÓ** mellé, mint asszisztens s bár eredetileg néprajzi kutatónak készült, hamarosan új kutatási területet választott magának, a Magyarországon eddig majdnem teljesen elhanyagolt őskori madárvilágnak a tanulmányozását. A Madártani Intézet nagyszerűen megszervezett megfigyelő hálózata segítségével rövidesen gazdag csonttani gyűjteményt szervezett. Működése hamarosan tülterjedt a magyar őskori madárvilág kutatási keretein és az egész világ palaeornithológiáját ölelte föl. 1917-ben a M. kir. Földtani Intézethez kérte áthelyezését s ott működött 1934-ig. Innen 1933-ban a pécsi Tudomány Egyetemhez nevezték ki mint címzetes rendkívüli tanárt. Megjelent közleményeinek száma megközelíti a 300-at. Főmunkája „Handbuch der Palaeornithologie“ címen 1933-ban jelent meg **FISCHER** jénai könyvkiadó kiadásában. Magyar viszonylatban kiválóan értékes **HERMAN OTTÓ** művésziesen megírt életrajza. Nagy érdeme volt abban, hogy **HERMAN OTTÓ** születésének századik évfordulóját minél szélesebb körben ünnepelje meg a magyar tudományos világ. Tudományos működése mellett mesterének **HERMAN OTTÓ**-nak követésében sokat foglalkozott a tudomány népszerűsítésével s ennek szolgálatára 1935-ben megindította a Buvár című népszerű havi folyóiratot.

Szomjas Gusztáv, a szabolcsmegyei Tiszalök község területén fekvő mintagazdaságában gazdálkodott. Született 1870. december 19-dikén Sajókesznyéten, meghalt 1936. október 20-dikán Nyiregyházán. Kiválóan képzett modern gazda volt, a ki nemcsak a talajmivelési módokat ismerte teljes alapossággal, hanem egyuttal a gazda állati ellenségeit de főleg barátait is s utóbbiak érdekében mindenkoron teljes tüzzel és gazdag tapasztalatban gyökerező meggyőződéssel szállott sikra. Kitűnő megfigyelője és lelkes védelmezője volt a madárvilágnak, aki ugyszólván csak hasznos madarat ismert. Különösen a gazdakörökben sokszor igazságtalanul megvádolt vetési varju hasznos voltát hirdette élő szóval és számos madárvédelmi cikkében. Nemcsak mintagazda, hanem minta magyar ember is volt, aki egész életét a köz érdekének szentelte s egyházi, politikai és közigazgatási téren önzetlenül igen jelentős mértékben szolgálta nemzetét. A M. kir. Madártani Intézetben számos értékes muzeális tárgy, az Aquila-ban számos közleménye, különösen a Hortobágy madárvilágáról, őrzik emlékét. A Tiszántúli Madárvédő Egyesület egyik alapítóját és első elnökét vesztette el benne.

Buturlin Szergej neves orosz madártani kutató, született 1872. szeptember 22-dikén Montreux svájci városkában, meghalt 1938. január 22-dikén Moszkvában. Habár tán első sorban nagy vadászember volt, aki az orosz vadászati lapokban rengeteg madártani tárgyú közleményt írt, azért az orosz madártani kutatásnak is számottevő munkása volt. 1900—1902. között európai Oroszország északi részének Kolgujev és Novaja Zemlya szigeteknek madártani viszonyait tanulmányozta, 1904—1906-ban a Kolyma folyó vidékére vezetett expedíciót. Különös figyelmet szentelt a vadludaknak s ezekről több orosznyelvű közleményen kívül egy összefoglaló angol nyelvű értekezést is írt „*Bean-Geese of Asia*” címen, amely a *Journal of the Bombay Nat. Hist. Society* 1908. évf. 555—561. lapjain jelent meg.

Dr. Eagle Clarke Vilmos az edinburghi Royal Scottish Museum vezető tisztviseelője, született 1853 március havában Leeds-ben, meghalt 1938 május 10-én Edinburghban. Muzéális tevékenysége mellett elsősorban a madárvonulás kérdésével foglalkozott s ezen a téren igen jelentős működést fejtett ki. Nemcsak elméletileg foglalkozott a kérdéssel, hanem közvetlen megfigyelésekkel is nagy mértékben hozzájárult Anglia madárvonulási viszonyainak megismeréséhez. Számos magányos, csak kevés lakossággal bíró, de világító tornyot hordozó szigeten töltött hosszabb időt s itt a madárvonulás megfigyelésének szentelte minden idejét. Faire szigetéről kimutatta, hogy annyi vonuló madár látogatja, hogy az angol Helgoland-nak mondható. Tapasztalatairól nagyszabású kétkötetes művében számolt be, mely „*Studies in Bird Migration*” címen megjelent 1911-ben, s nevét a madárvonuláskutatás irodalmában örökre megőrzi.

Dr. Floericke Kurt, született 1869. március 23-dikán Zeitz-ben Thüringiában, meghalt 1934. október 29-dikén Stuttgartban. Rendkívül tevékeny, tehetséges kutató és író volt, aki legnagyobb hatását a szak népszerűsítése révén érte el. Első nagyobb munkája Szilézia madárvilágáról szólt s ez a tudori értekezése nagy sikert aratott. LINDNER figyelmeztetése alapján 1892-ben keresi föl Rossittent, ahol 1894—1897 között lakott s írásaival propagandát csinált abból a célból, hogy itt tudományos megfigyelő állomás létesüljön. Legjobb uton volt, hogy Németország nagy ornithologusai közé küzdje föl magát, azonban összeütközésbe került a törvénnyel s ezért büntetésének letelte után is egész életén keresztül hitelevesztetten, mint a német madártani kutatás száműzöttje volt kénytelen élni. Ennek a helyzetének a kialakulásához nagyon hozzájárult az a féktelen és alaptalan támadás sorozat, amelyet a madár gyűrűzések ellen folytatott, látszatra madárvédelmi

alapon, de valójában **THIENEMANN** iránt való személyes gyűlöletből. **THIENEMANN** volt az utódja Rossittenben és elvált feleségét nőül vette. Tehetsége révén a népszerűsítő irodalomban talált elhelyezkedést. 1907-ben Stuttgartba költözött, ahol megindította a *Mittheilungen über die Vogelwelt* című folyóiratot, majd 1919-ben megalapította a *Süddeutsche Vogelwarte*-t a délnémet madárvártát.

1898-ban **HERMAN OTTÓ** meghívta az akkori Magyar Ornithologiai Központba s megbizta az alföldi madárvonulás megfigyelésével. Jellemgyöngesége miatt azonban **HERMAN OTTÓ** is hamarosan arra kényszerült, hogy bizalmát megvonja tőle, dacára annak, hogy megfigyeléseiről értékes közleményt írt, amely az *Aquila* 1899. évf. 262—315. lapjain jelent meg.

Lord Rothschild Walter, a madártani kutatás kiváló mívelője és mecénása, született 1868. február 8-dikán, meghalt 1937. augusztus 27-dikén Tring-ben. Hirneves és Európában egyedülálló madártani gyűjteményének az alapját 1888-ban vetette meg s azt idők folyamán állandóan bővítette. Ide került **BREHM KERESZTÉLY LAJOS** nagyszabású és a mai madártani kutatás számára ugyszólván nélkülözhetetlen gyűjteménye is. Ennek a madárgyűjteménynek az élére, gondozására, rendezésére, gyarapítására 1892-ben meghívja **DR. HARTERT ERNŐT**. **ROTHSCHILD**-nak ez a lépése rendkívüli szerencsésnek bizonyult a madártani kutatás fejlődésére, mert ennek az idővel 300.000 bőrre (köztük 3000 typus) fölszaporodott gyűjteményének a földolgozása révén bonthatta ki tehetsége szárnyait **HARTERT** és alkothatta meg „Die Vögel der paläarktischen Fauna“ címen a mai madártani kutatás standard munkáját. 1932-ben kénytelen volt ezt a remek gyűjteményt elárvereztetni s minthogy európai gyűjtés útján nem lehetett a szükséges összeget összehozni, az európai ornithologusok nagy bánatára, a felbecsülhetetlen értékű gyűjtemény a new-yorki Természetrizsi Muzeumba került, amelynek számára **GRÓF SZÉCHENYI-NÉ VANDERBILT GLADYS** vásárolta meg.

ROTHSCHILD érdeklődése főleg a szin pompás trópusi madarak iránt nyilvánult meg. Első sorban a kazuárokon végzett vizsgálatait nevezetesen. Élete főművei: *The Birds of Laysan* (1893. és 1900.), továbbá *Extinct Birds* (1907.). Muzeuma közlönyeként megindította 1894-ben „*Novitates Zoologicae*“ című nagyon értékes folyóiratát.

Dr. Báró Snouckaert van Schauburg, németalföldi madártani kutató, született 1857. május 10-dikén Gravenhage-ben, meghalt 1936. augusztus 20-dikán Territetben. Madárvonulási megfigyeléseit tartalmazó és egyéb madártani közleményei közül számos jelent meg az *Aquila* 1902—1912. évi köteteiben. Hollandia madárvilágát ismertető

művét **DR. CSÖRGEY TITUS** illusztrálta kézzel színezett pompás madárképekkel.

Dr. Steinbacher Frigyes, a német Madártani Egyesület elnöke, született 1877. július 4-dikén Berlinben, meghalt 1938. február 15-dikén Berlinben. Németországnak egyik újabbkori jelentős madárrendszertani kutatója, aki orosz nyelvtudása révén is nagy szolgálatot tett a madártani tudománynak a csak orosz nyelven megjelent kutatási eredmények átültetésével és ezzel az egyetemes kutatás számára való hozzáférhetővé tételével. Élete főműve volt **HARTERT** Die Vögel der paläarktischen Fauna pótkötetének befejezése, amiért az egyetemes madártani kutatás örök hálóját érdemelte ki. Magyar viszonylatban említésreméltó a nádi sármányok rendszertanára vonatkozó tanulmánya, amelyben a magyarországi nádi sármányt új alfajnak határozta meg.

Dr. Thienemann János, egyetemi tanár, a rossitteni madárvárta alapítója és hosszú időn át vezetője, született 1863. november 12-dikén a thüringiai Gangloffsommernben, meghalt 1938. április 12-dikén Rossittenben. Eredetileg lelkészi pályára készült, de fokozatosan áttért a madártani kutatásokra, amelyek során 1896. július 18-dikán **DR. LINDNER** biztatására fölkereste a Kurische Nehrungon levő Rossitten halászfalut, amelyre mint a madárvonulás megfigyelésére rendkívül kedvező helyre már **FLOERICKE** is fölhevta a figyelmet. Tapasztalatai alapján a Német Madártani Egyesület 1900. évi lipesei nagygyűlésen előterjesztést tett állandó madármegfigyelő állomás „(Vogelwarte)“ létesítésére. Meg is kapta a megbízatást s eredményes működése csakhamar világhírűvé tette a rossitteni madárvártát, különösen az által, hogy 1903-ban megkezdte a **MORTENSEN** által kezdeményezett madárgyűrűzéseket. Ez a kezdeményezése igen jelentős mértékben járult hozzá, hogy ez a kutatási módszer később oly nagyméretű alkalmazást nyert az egész világon.

Működése jelentős fejezetet alkot a madárvonulási kutatás fejlődésében. Számos jelentést adott ki madárvonulási megfigyeléseiről és gyűrűzési eredményeiről. Összefoglaló, nemcsak tudományos értékű, de egyuttal nagy népszerűsítő hatású művei: „Rossitten, Drei Jahrzehnte auf der Kurischen Nehrung“ és „Vom Vogelzuge in Rossitten“. 1923-ban kezdett solymászni és ennek a régentén oly kedvelt és nagyra-becsült sportnak a följutásával is igen nagy sikere volt. Lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy Németországban jelenleg újból jelentősen fölkarolták ezt a vadászati módot, a melyből a madártani kutatásra is jelentős előny háramlik.

SCHENK JAKAB.

Dr. Ostermayer Miklós, budapesti gyakorló orvos. Született 1862-ben Nagyszombaton, meghalt 1937. január 8-dikán Budapesten. Kiváló vadászati szakíró, aki főleg a szarvasagancs fejlődésével foglalkozott, azonban számos madártani vonatkozású vadászati kérdésre is kiterjesztette figyelmét. Rengeteg kisebb nagyobb tanulmányt írt. Számos előkelő külföldi vadászlapnak volt nagyrabecsült munkatársa, amelyek szívesen közreadták Magyarország vadászati viszonyait ismertető közleményeit.

Dr. Despott Giuseppe, tanár, született 1878. július 26-dikán Malta szigetén, meghalt ugyanott 1936. szeptember 2-dikán hosszas betegeskedés után. Sok éven át vezetője volt a la valettai muzeum természetrajzi osztályának. Számos közleménye jelent meg Málta sziget madarairól.

Dr. Jouard Henrik, született 1896. május 16-dikán, Santenay-ben, meghalt 1938. március 16-dikán Vence-ban. Munkássága a francia madárvilág rendszertani föl kutatását célozta. Ezen a téren jelentős érdemei vannak. Főműve a *Parus atricapillus* rendszertanáról szóló tudori értekezése.

Dr. Menegaux Ágost, egyetemi tanár, a párizsi természetrajzi muzeum aligazgatója 1926-ig, született 1857. május 17-dikén Doubs-ban meghalt 1937. július 15-dikén Burg-la-Reine-ben. Nagy érdeme volt a francia madártani kutatás felélesztésében, a melyhez gazdagon illusztrált művein kívül különösen hozzájárult az 1909-ben *Revue Francaise d'Ornithologie* címen megindított folyóirat, mely 1928-ban a jelenleg is megjelenő *L'Oiseaux* című folyóiratba olvadt bele.

Dr. Menzbier Mihály, egyetemi tanár, a moszkvai Természet-tudományi Társulat Bulletin-jének és Mémoires-jának szerkesztője, a legkiválóbb orosz madártani kutatók egyike, született 1855. október 3-dikán Tula kormányzóságban, meghalt 1935. október 10-dikén Moszkvában. Számos nagy munkában ismertette az orosz birodalom madártani viszonyait, főleg faunisztikai és állatföldrajzi szempontból s alapvető anatómiai vizsgálatokat is végzett. Egyik főműve: *Ptici Rossii*, Moskva, 1895., amely azonban csak orosz nyelven jelent meg, másik nagyérdékű műve *Ornithologie du Turkestan*, Moscou, 1888.

Paris Pál, egyetemi tanár Dijon-ban, született 1875. augusztus 16-dikán Chaumont-ban, meghalt 1938. tavaszán. Az ujráéledt francia

madártani kutatás egyik érdekes munkása. Irodalmi működése anatómiai, biológiai és faunisztikai irányu.

Dr. Reiser Otmár, született 1861. december 21-dikén Bécsben, meghalt 1936. március 31-dikén a Marburg melletti Pickern-ben levő családi birtokán. Halhatatlan érdeme a Balkán madártani viszonyainak kutatása, melyet mint a szerajevói muzeum állattári őrre végzett. 1887-ben került Szerajevóba s ott dolgozott egészen 1918-ig. 1890. és 1900. között 9 nagyobb és több kisebb kutatási utat tett Bosznia-Hercegovina, Montenegro, Görögország, Szerbia és Bulgária területén, mindenütt nagyszabású gyűjtéseket végezve. Gyűjtése eredményeit a bécsi és a szerajevói országos muzeum őrzi. Kb. 150 közleménye jelent meg. Főműve a világhírű *Ornis Balcanica*, amelyből életében megjelent a Bulgáriára, Görögországra és Montenegróra vonatkozó rész. A Bosznia-Hercegovinára vonatkozó kötet sajtó alatt van, míg Szerbiára vonatkozó tanulmányaiból csak egy előzetes jelentést adott közre a *Magy. Bot. Lapok* 1905. évf. 113—117. lapjain.

Dr. Versluys János, egyetemi tanár, született 1873. szeptember 1-jén a hollandiai Groningen-ben, meghalt 1939. január 28-dikán Bécsben. 1901-ben egyetemi magántanár, 1916-ban egyetemi nyilv. rendes tanár Gent-ben. 1925-ben Bécsbe hívták meg zoológiai tanszékre. Részt vett nyugatindiai (1896.) és maláji (1899—1900.) expedíciókban. Tudományos dolgozatainak száma 29. Intézetében több közismert madártani értekezés készült.

DR. KLEINER ENDRE.

Dr. Baldwin Prentiss Sámuel, az amerikai madárgyűrűzések egyik kezdeményező és kiválóan eredményes kutatója. Született 1868. okt. 26-án Clevelandban, meghalt ugyanott 1938. dec. 31-én. Vidéki birtokán az Ohio állambeli Gates Mills-ben kertgazdasággal foglalkozott s a tulzaporodott házi verebek kártételeinek csökkentése végett kezdte azok fogását hálókka 1913-ban. Később megkezdte az elfogottak gyűrűzését és oly eredményeket ért el a gyűrűzések ujjafogása által, hogy 1920-ban az Egyesült Államok Biológiai Szakosztálya (Biological Survey) szintén megkezdte a madárgyűrűzési kutatásokat. Munkatársai segítségével mindig tökéletesítette a fogási módszereket s később nemcsak gyűrűzte az elfogott madarakat, hanem egyéb vizsgálatokat is kezdeményezett, különösen az élettan terén. 1925-ben szervezte meg az idevágó vizsgálatok céljára a „Baldwin Bird Research Laboratory” intézetet, amelyben állandóan 3—5 munkatársa is dolgozott. Az intézet vizsgálatai alapján számos tudományos értekezés látott napvilágot, amelyek a madarak belső életére, testhőmérsékletére, méretváltozataira,

földrajzi elterjedési és települési sűrűségére, súlyméretekre vonatkoznak **BALDWIN** nagy érdeme abban áll, hogy szervesen egybefűzte a szabadon élő madarakon végzett vizsgálatok eredményeit a laboratórium. vizsgálatokkal.

KENDEIGH S. KÁROLY.

Poroszlói Graefl Andor. Született Kétútközön (Heves-megye) 1906 május 23-án, meghalt Budapesten 1938. nov. 28-án. Nagyon korán, tragikus módon hunyt el. Mint az Intézet egyik leglelkesebb munkatársa fáradhatatlan buzgósággal tanulmányozta birtokának, Kétútköznek orniszát és a kastélyában őrzött több mint 200 kitömött madara, közöttük sok értékes példány tanuskodik a vidék madárgazdagságáról és egyben a gyűjtő hozzáértéséről és lelkes kutatási tevékenységéről.

DR. VASVÁRI MIKLÓS.

Cerva Frigyes. Budapesten született 1856. április 28-án, meghalt ugyanitt 1935. november 10-én. Mint autodidakta képezte magát entomologussá, zoologussá és ornithologussá. Az ő tojásgyűjteménye volt hazánkban az egyik első tudományos szakszerűséggel, a tojásfuró megfelelő alkalmazásával és teljes fészekaljanként rendezett gyűjtemény. Korán összeköttetésbe került **HERMAN OTTÓ**-val és ennek révén mint kiváló preparátor tevékeny részt vett az 1891. évi budapesti, nemzetközi ornithologiai kongresszus előmunkálataiban. Minuciózus technikai készsége révén művészi rovarbiológiákat állított össze, melyekben a bogarak, lepkék, hernyók és növények színét és plasztikáját saját különleges módszereivel természetűen tudta konzerválni. Hasonló műgonddal készített a halász- és pásztoréletre vonatkozó miniatűr modelleket, továbbá allegorikus értelmű, remekműű kis diorámákat, melyekben *megszemélyesített madarak és rovarok a szereplők*. Utóbbiakból legérdekesebbek a *rét zenevilágát* és a **HERMAN OTTÓ** 70-ik születésnapjának *ünneplését* ábrázoló diorámák, melyek a Madártani Intézetbe kerültek. **Ú r b ő, S z u n y o g** és **A p a j** puszták madárvilágának uttörő ismerője volt és innen származó gyűjtéseinek anyagából sok került nemcsak a Nemzeti Múzeum Állattárába és a Madártani Intézetbe, hanem egyuttal számos európai gyűjteménybe is.

1908-ban a Mezőgazdasági Múzeumban velem együtt rendezte az **ERTL**-féle nagyszabású tojásgyűjteményt, 1910-ben pedig rátermettsége, hivatottsága és sokoldalú zoologiai szaktudása folytán az akkor újjászervezett budapesti *Állatkert*-hez hívta meg **DR. LENDL ADOLF**, hol a madártani osztály vezetésével bízott meg. Itt 1912-ben felügyelővé, 1926-ban főfelügyelővé lett kinevezve és teljes két évtizeden keresztül folytatott, eredményekben rendkívül gazdag működés után 1930-ban vonult végleges nyugalomba.

INDEX ALPHABETICUS AVIUM.

A zárójelben levő számok az idegen nyelvű szövegre vonatkoznak, ha az illető fajok egyúttal a magyar szövegben is megvannak. — Die eingeklammerten Zahlen beziehen sich auf den fremdsprachigen Text, wenn die betreffenden Arten auch im ungarischen Texte angeführt sind; die Seitenzahl der im gemeinsamen Texte befindlichen Namen wird ohne Klammer angeführt.

- Accentoridae** 40.
- Accipiter badius brevipes** 52, 668, 669, (694).
— **gentilis buteoides** 52.
— — **gentilis** 51, 52, 289, 293, 304, 335, (354), (366), (371), (375), (386), 439, (514), 685, (707).
— **nisus nisus** 52, 293, 294, 296, 297, 304, 330, (369), (376), (386), 458, 459, (525), (526,) 531, 535, (538), (542), 670, 685, 686, (707).
— **trivirgatus trivirgatus** 286, (368).
- Accipitres** 48.
- Aerocephalus** 1, (5), 616.
— **arundinaceus arundinaceus** 1, (5), 34, 250—256, (257—264). 615, 618, 619, 658.
— **schoenobaenus schoenobaenus** 35.
— **scirpaceus scirpaceus** 12, 35, 658.
— **paludicola** 35.
— **palustris** 35.
- Aegithalos caudatus caudatus** 30.
— — **europaeus** 31, 619.
- Aegolius funereus funereus** 47.
- Aegyptus monachus** 54, 667, 672, (692), (695).
- Afropavo congensis** 710.
- Alauda arvensis arvensis** 25, 615—617, 623, 670, 671, 682, 683, (705).
— — **cantarella** 25.,
- Alaudidae** 24.
- Alcae** 76.
- Alca torda** 76, 674, (696).
- Alcidae** 76.
- Alcedo atthis ispida** 43.
- Alectorides** 76.
- Alectoris graeca saxatilis** 78.
- Ampelidae** 32.
- Anas acuta acuta** 59, 551, 659, 670.
— **angustirostris** 59.
— **crecca crecca** 58, 551, 552.
— **falcata** 58.
— **penelope** 58, 551.
— **platyrhyncha platyrhyncha** 58, 551, 659, 665, 670, 686, (690), (708).
— **querquedula** 58, 551, 659, 670.
— **strepera** 58, 551, 659.
- Anatidae** 56, 288, 299, 325, 326, (370), 550—555, (556) 659, 669, 670, 710.
- Anser albifrons albifrons** 56, 554, 674, (697)
— **anser** 56, 553, 659, 674, (697), 711.
— **brachyrhynchus** 555.
— **carneirostris** 554.
— **erythropus** 56, 554, 674, (697).
— **fabalis fabalis** 57, 554, 674, (697).
— — **neglectus** 57, 554.
— **indicus** 57.
- Anseres** 56, 326, (370), (380), 669, 670, 674, 682, 686, (697), (704—705), (708), 735.
- Anthropoides virgo** 77.
- Anthus campestris campestris** 26.
— **pratensis** 26.
— **rufogularis** 26.
— **spinoletta spinoletta** 26.
— **trivialis trivialis** 26.
- Apus apus apus** 42, 247, 248, (249), 619, 659, 674, (697).
— **melba melba** 42.
— **pallidus illyricus** 42.
- Aquila clanga** 50.
— **chrysaëtos chrysaëtos** 50, 290, (372), (373), 667, (692).
— **heliaca heliaca** 50, 303 (385).
— **nipalensis orientalis** 50, 662, 663, (689).
— **pomarina pomarina** 50.

- Aquilidae** 50, 291, 294, —296, (377), (378).
Ardea cinerea cinerea 54, 557, 571, 589, (593), (600), (611), 658, 659.
 — **purpurea purpurea** 2, (6), 55, 566—568, 574, 575, 586, 587, 589, (596—599), (604), (605), (607), (609), (611), 658.
Ardeidae 2, (6), 54, 556—592, (592—613), 658, 659, 670.
Ardeola grayi 589, (612).
 — **ralloides** 55, 556, 575—592, (592), (604—613).
Arenaria interpres interpres 67.
Asio 557, (594).
 — **flammeus flammeus** 46, 658, 659, 676, (699).
 — **otus otus** 46.
Asturidae 286, (368), (369).
Athene noctua indigena 47.
 — **noctua** 47, 670.
Bombycilla garrulus garrulus 32, 410—489, (490—528), 529—535, (535—542).
Botaurus stellaris stellaris 56, 556, 557, 566—568, 574, 575, 585, (592), (596), (597), (599), (604), (605), (607), 658.
Branta bernicla 57, 554, 555, 674, (697).
 — **leucopsis** 57, 554, 555, 673, (696).
 — **rufficollis** 57, 554, 673, 674, 682, (696), (697), (704).
Bubo 557, (594).
 — **bubo bubo** 46, 676, 677, (699).
Bubulcus ibis ibis 55, 575, 587, 589, (605), (609), (611).
Bucephala clangula clangula 60, 551.
Burhinidae 65.
Burhinus oedienemus oedienemus 65, 675, (698).
Buteo buteo buteo 51, 289, (371), 658, 686, (707).
 — **vulpinus** 51.
 — **lagopus lagopus** 51, 686, (708).
 — **rufinus** 51.
Butorides 557, (593).
 — **virescens cubanus** 587, (609).
Calandrella cinerea brachydactyla 25, 668, 673, (693), (696).
Calidris alpina alpina 68.
 — **canutus canutus** 68.
 — **maritima** 68.
Calidris minuta 68.
 — **temminckii** 68.
 — **testacea** 67.
Capella gallinago gallinago 72, 658.
 — **media** 72, 658.
Caprimulgi 42.
Caprimulgidae 42, 327.
Caprimulgus europaeus europaeus 42.
 — **meridionalis** 43, 671.
Carduelis cannabina cannabina 19.
 — **mediterranea** 19.
 — **carduelis carduelis** 19, 671.
 — **flammea cabaret** 20.
 — **flammea** 20.
 — **holboellii** 20.
 — **flavirostris flavirostris** 20, 668, (693).
 — **hornemanni exilipes** 20.
 — **spinus** 19.
Casarca ferruginea 58, 673, (696).
Casuariidae 736.
Certhia brachydactyla brachydactyla 28.
 — **familiaris familiaris** 28, 618, 619.
Certhiidae 28.
Cettia cetti cetti 34, 663, (689), 711.
Charadriidae 66.
Charadrius alexandrinus alexandrinus 66, 678, (700), 710.
 — **apricarius apricarius** 67.
 — **dubius curonicus** 66, 248, (249—250).
 — **hiaticula hiaticula** 66.
 — **morinellus** 66.
Chettusia gregaria 67.
Chlamydotis undulata macqueeni 76.
Chlidonias 327.
 — **hybrida hybrida** 73.
 — **leucopota** 73, 670.
 — **nigra nigra** 72, 327, 670.
Chloris chloris chloris 19.
 — **mühleii** 19.
Chrysolophus amherstiae 615.
 — **pictus** 615.
Ciconia ciconia ciconia 54, 462, (527), 589, (612), 615, 658, 670, 677, 681, 682, 684, (699), (704), (707).
 — **nigra** 54, 589, (612), 669.
Ciconiidae 54.
Cinclus cinclus aquaticus 41.
 — **cinclus** 41.
 — **meridionalis** 41.
Circaetus gallicus gallicus 53, 669, (694).

- Circus** 658.
 — *aeruginosus aeruginosus* 1, 2, (5—6), 12, 51, 658, 670.
 — *cyaneus cyaneus* 51, 459, (526), 658, 686, (708).
 — *macrourus* 52, 658, 686, (708).
 — *pygargus* 52, 658.
Cisticola juncidis cisticola 711.
Clangula hyemalis 60, 551.
Coccothraustes coccothraustes coccothraustes 19, 449, (521), 530, (537).
Cochlearius 557, (593—594).
 — *cancrophagus* 573, (603).
Coloeus monedula 615.
 — — *soemmeringii* 17.
 — — *spermologus* 17.
Columba livia livia 64.
 — — *domestica* 685, (707).
 — *oenas oenas* 64.
 — *palumbus palumbus* 64, 670.
Columbae 64.
Columbidae 64.
Colymbus adamsii 64.
 — *arcticus arcticus* 64.
 — *immer* 63.
 — *stellatus* 64.
Coraciae 43.
Coracias garrulus garrulus 43, 671.
Coraciidae 43.
Corvidae 16, 79—226, 620.
Corvus 615.
Corvus corax corax 16, 666, 667, (692).
 — *corone corone* 16.
 — — *cornix* 16, 459, (526), 619, 671.
 — *frugilegus frugilegus* 16, 587, (609), 665, 671, 686, (690), (708), 734.
Coturnix coturnix coturnix 79, 301, (383), 615—617, 623, 670, 682, (705), 710.
Crates infaustus infaustus 18.
Crax globicera 615.
Crex crex 77, 228, 670.
Crocethia alba 69.
Cuculi 46.
Cuculidae 46.
Cuculus canorus canorus 1, (5), 46, 250—256, (257—264), 616, 619, 670.
Cursorius cursor cursor 65.
Cygnus 289, 290, 299, 325, 326, (372), (373), (380—381), 711.
 — *bewickii* 56.
Cygnus cygnus 56, 679, 680, (702).
 — *olor* 56.
Cypsell 42.
Cypselidae 42.
Delichon urbica urbica 42, 619, 659, 671.
Diardigallus diardi 615.
Dryobates leucotos leucotos 44, 619, 663—665, (690).
 — — *lilfordi* 45, 663—665.
 — *maior maior* 44.
 — — *pinetorum* 44, 619, 661, 662, 663, 665, (688—689), (690).
 — *medius medius* 45, 619, 663, (690).
 — *minor hortorum* 45.
 — *syriacus balcanicus* 44., 661—663, (688—690).
Dryocopus martius martius 45, 668, 676, (693), (699).
Egretta alba alba 2, (6), 13, 55, 328, 659, 670, 674, 678, (697), (700).
 — *garzetta garzetta* 13, 55, 678, 679, (701).
Emberiza calandra calandra 23, 671.
 — *cia cia* 24.
 — *cirlus* 23.
 — *citrinella citrinella* 23.
 — *hortulana* 12, 16, 23, 667, (692—693).
 — *schoeniclus* 658, 723.
 — — *schoeniclus* 24.
 — — *stresemanni* 1, (5), 24, 737.
 — — *ukrainae* 24.
Eremophila alpestris flava 26.
Erithacus rubecula rubecula 40, 618, 619.
Erythrura erythrura erythrura 21.
 — *rosea* 21.
Falco 267—348, (349—409).
 — *biarmicus feldeggii* 48.
 — *cherrug* 288, 291, 292, 304, 324, (370), (373), (386).
 — — *cherrug* 48, 53, 331—338.
 — — *saceroides* 49.
 — — *milvipes* 303, 304, (385).
 — *columbarius aesalon* 49, 301, 304, 330, (383), (386), 458, 459, (525), (526), 535, (542).
 — *hendersoni* 303, (385).
 — *naumanni naumanni* 49.

- Falco peregrinus** 291, 292, 324, (373), (386), 458, 459, (525), (526), 535, (542).
 — — **caeruleiceps** 48.
 — — **peregrinus** 48.
 — — **rusticolus** 268, 291, 299—304, 307, 310, 313—315, 317, 324, 326, 331, (350), (366), (373), (377), (380—383), (385), (386), (388), (390—392), (394) (396) (399).
 — — **altaicus** 268, 292, 304, 307, 308, (350), (374), (375), (386), (388), (389)
 — — **candicans** 332, 333.
 — — **islandicus** 333.
 — — **uralensis** 48, 292, 308, 338, (375), (389).
 — — **subbuteo subbuteo** 49, 659.
 — — **tinnunculus tinnunculus** 49, 458, (525), 535, (542), 616, 658, 670, 686. (708).
 — — **vespertinus vespertinus** 49, 619, 670.
Falconidae 48, 267—348, (349—409).
Fratercula arctica arctica 76.
Fringilla coelebs coelebs 22, 671.
 — — **montifringilla** 22.
Fringillidae 19.
Fulica atra atra 78, 659, 670.
Galerida cristata cristata 25, 671.
 — — **meridionalis** 25.
Galli 78.
Gallinula chloropus chloropus 78, 670.
Gallus domesticus 615—617, 623, 627, 684, 685, (707).
Garrulus glandarius 141—190, (191—226), 542—546, (546—549).
 — — **albipectus** 146, 153, 155—161, 180, (196), (198), (200—203), (211), 224—226, 542, 543, (546—547).
 — — **anatoliae** 177, (192), (209—210).
 — — **armoricanus** 543, (547).
 — — **athesensis** 155, (200).
 — — **atricapillus** 175, 177—181, (209—212), 224—226, 544, (548).
 — — **bambergi** 166—171, 184, (204—207), (213), 224—226, 543, (547).
 — — **bispecularis** 141, 142, 145, 183, 184, 190, 191, (192), (195), (212—215), (217), 224—226.
 — — **brandti** 142, 145, 164—170, 175, 184, 185, 190, (192—193), (196), (204—207), (213—214), (217), 224—226, 543, (547).
Garrulus glandarius caspius 175—177, 182, (209), (212), 224—226.
 — — **cervicalis** 180—183, (211—212), 224—226.
 — — **chiou** 544, 545, (548—549).
 — — **corsicanus** 160—161, (202—203), 224—226.
 — — **cretorum** 155, 161, 162, 164, (200), (203—204), 224—226. 542, (546).
 — — **diaphorus** 184, (213).
 — — **fasciatus** 159, 161, (202—203), 224—226.
 — — **glandarius** 18, 141, 146—155, 157, 178, 180, (191—192), (197—200), 224—226, 619, 671.
 — — **glaszneri** 142, 162—164, (192), (203), 224—226.
 — — **graecus** 542, 543, (546—547).
 — — **haringtoni** 142, 183, 190, (192), (212), (217), 224—226.
 — — **hibernicus** 142, 156, 158, 159, (192), (200—201), 224—226.
 — — **hiugaensis** 172, 173, (208), 224—226.
 — — **hyrcanus** 142, 174—176, 182, (192), (209), (212), 224—226.
 — — **ichnusae** 160—162, (202—203), 224—226.
 — — **interinctus** 189—190, (216—217), 224—226.
 — — **iphigenia** 179, 180, (211), 224—226.
 — — **japonicus** 141, 142, 171—173, (192), (208), 224—226.
 — — **kakes** 172, (208).
 — — **kansuensis** 166, 170, 185, (205—207), 224—226.
 — — **kleinschmidti** 159, (202).
 — — **koenigi** 180, 181, (211).
 — — **krynckii** 154, 155, 176—181, (199—200), (209—211), 224—226, 543—545, (547—549).
 — — **kurilensis** 170, 171, (207).
 — — **lendli** 176, 177, 188, (210), (216).
 — — **leucotis** 141, 142, 145, 181—184, 189, 190, (191—192), (195), (211—213), (217), 224—226.
 — — **minhoensis** 185, 186, (214), 224—226.
 — — **minor** 546, (549).
 — — **nakaokae** 172, 173, (208).
 — — **namiyei** 172, 173, (208), 224—226.

- Garrulus glandarius oatesi* 141, 142, 145, 183, 184, 189, 190, (192), (195), (212—213), (217), 224—226.
- — *oenops* 182, (212), 224—226, 545, 546, (549).
- — *okai* 168, (205), (208).
- — *orii* 142, 172—174, (192), 224—226.
- — *pallidifrons* 166, 168—170, (205—207), 224—226.
- — *pekingensis* 142, 145, 165, 168, 184, 185, (192), (195), (204), (206), (213), (214), (217), 224—226.
- — *persaturatus* 142, 145, 189, (192), (195), (216—217), 224—226.
- — *rhodius* 177, 179, 180, (210—211), 224—226, 544, 545, (548—549).
- — *rubrosus* 186, 188, (214—216), 224—226.
- — *rufescens* 184, 188, 189, (216), 224—226.
- — *rufitergum* 144, 145, 152, 155—158, (194), (196—197), (200—203), 224—226.
- — *samos* 545, (548—549).
- — *sardus* 161, (203).
- — *severtzowi* 144, 153, 155, 163, 164, (192), (194), (198), (199), (203—204), 224—226.
- — *sinensis* 142, 184—190, (192), (213—217), 224—226.
- — *taczanowskil* 167—171, (205—207), 224—226.
- — *talvanus* 186, 188, (215—216), 224—226.
- — *theresae* 545, 546, (549).
- — *tokugawae* 142, 172, 173, (192), (208), 224—226.
- — *ussuriensis* 167, 168, (205).
- — *whitakeri* 177, 181, 182, (210—212), 224—226, 546, (549).
- — *zervasi* 544, 545, (548).
- Gelochelidon nilotica* 73.
- Gennaeus nythemerus* 615.
- Glareola nordmanni* 66.
- *pratincola pratincola* 66, 327, 741.
- Glaucaudium passerinum passerinum* 47.
- Gorsachius* 557, (593).
- Grossores* 54.
- Gruidae* 76, 298, 325, 326, 328, (369), (379), 711.
- Grus grus grus* 76.
- Gypaëtus barbatus aureus* 53, 667, (692).
- Gyps fulvus fulvus* 54, 296, 667, 672, (692), (695).
- Haematopus ostralegus ostralegus* 72.
- Halcyones* 43.
- Haliaëtus albicilla* 53, 290, (372), 674, (697).
- *leucoryphus* 290, 372).
- Hieraaëtus fasciatus fasciatus* 50.
- *pennatus pennatus* 50, 684, (707).
- Himantopus himantopus himantopus* 70, 684, (707), 711.
- *mexicanus* 586, (608).
- Hippolais icterina icterina* 35, 615—617, 619, 620.
- *polyglotta* 35.
- Hirundinidae* 41, 327, 462, (527).
- Hirundo daurica striolata* 614.
- *rustica rustica* 41, 616, 619, 659, 671, 680, 682, 683, (702—703), (705).
- Hydroprogne tschegrava tschegrava* 73.
- Ibidae* 54, 557, (594).
- Ibis aethiopica* 615.
- Ixobrychus minutus minutus* 1, (5), 55, 556, 566, 568, 575, 585—587, 589, (592), (598—599), (604—605), (607—609), 659, 670, 680, 681, (703).
- Jynx torquilla torquilla* 45, 671, 683, (706).
- Lagopus* 234, (237).
- *lagopus* 228.
- *mutus* 228.
- Laniidae* 32, 463, (528), 613, 614, 616, 621, 622, (625).
- Lanius collurio collurio* 32, 613, 615, 617—619, 621, (625), 671.
- *excubitor excubitor* 32, 619.
- *ludovicianus* 617, 622, (626).
- *minor* 32, 613, 615, 617, 621, 622, (625—626), 671.
- *senator senator* 32, 264—266, (266), 615, 617, 676, (698).
- Lanivireo solitarius* 620.
- Lari* 72.
- Laridae* 72.
- Larus argentatus cachinnans* 74.
- *canus canus* 74.

- Larus fuscus fuscus* 74, 680, (702).
 — *glaucoides* 74.
 — *hyperboreus* 74.
 — *marinus* 74.
 — *melanocephalus* 75.
 — *minutus* 75.
 — *ridibundus ridibundus* 75, 659, 711.
Limicola falcinellus falcinellus 69, 673, (696).
Limicolae 65.
Limosa lapponica lapponica 71.
 — *limosa limosa* 71, 658.
Locustella fluviatilis 34.
 — *luscinioides luscinioides* 34, 658, 668, (693).
 — *naevia naevia* 34.
Lophotriorchis kieneri kieneri 286, (368).
Loxia curvirostra curvirostra 22.
 — *leucoptera bifasciata* 22.
 — *pytyopsittacus* 22.
Lullula arborea arborea 25.
Luscinia luscinia 40.
 — *megarhyncha megarhyncha* 40, 671.
 — *svecica cyanecula* 1, (5), 40.
Lusiniola melanopogon melanopogon 34, 658.
Lymnocyptes minimus 72, 658, 669, (694).
Lyrurus tetrax tetrax 78, 228, 230, 231, 233, 665, 666, (691—692).

Melanocorypha leucoptera 24.
Meleagris gallopavo 685, (707).
Mergus albellus 61, 551.
 — *merganser merganser* 61, 551.
 — *serrator* 61, 551.
Meropes 43.
Meropidae 43.
Merops apiaster 43, 674, 675, (697—698.)
Milvus migrans migrans 52.
 — *milvus milvus* 52.
Monticola saxatilis 38, 615, 619, (625).
 — *solitarius solitarius* 38.
Montifringilla nivalis nivalis 22.
Motacilla alba alba 28, 658, 671.
 — *cinerea cinerea* 27.
 — *flava cinereocapilla* 27.
 — — *dombrowskii* 27, 668, (693).
 — — *feldeggii* 27.
 — — *flava* 26, 658, 661, 671, (688).
 — — *thunbergi* 27.
Motacillidae 26.

Muscicapa albicollis albicollis 33, 619.
 — *hypoleuca hypoleuca* 33, 619.
 — *parva parva* 33.
 — *striata striata* 32, 613, 616, 617, 619, 620, (625), 671.
Muscicapidae 32, 448, 463, (520), (528), 533, (541).

Neophron percnopterus percnopterus 53, 672, (695).
Netta rufina 59, 551.
Nisaetus cirrhatius limnaëtus 286, (368).
Nucifraga caryocatactes caryocatactes 17, 673, (696).
 — — *macrorhynchos* 17.
Numenius 659.
 — *arquatus arquatus* 71, 657.
 — *phaeopus phaeopus* 71, 657.
 — *tenuirostris* 71, 674, (697).
Numida vulturina 615.
Nyctanassa 557, (593).
Nyctea scandiaca 46.
Nycticorax caledonicus 573, (603).
 — — *cancrivorus* 573, (603).
 — *naevius naevius* 572, 573, (602—603).
 — *nycticorax nycticorax* 55, 556—576, 585, 590—592, (592—605), (607), 681, (703—704).
Nyroca 552.
 — *ferina ferina* 59, 551, 659, 678, (700).
 — *fuligula* 59, 551.
 — *marila marila* 60, 551, 669, (694).
 — *nyroca nyroca* 59, 551, 659.

Oenanthe hispanica melanoleuca 38.
 — *oenanthe oenanthe* 38.
Oldemia fusca fusca 60, 551, 552.
 — *nigra nigra* 60, 551.
Oriolidae 18.
Oriolus oriolus oriolus 18, 671.
Otididae 76.
Otis tarda tarda 76, 614, (625), 658, 711.
 — *tetrax orientalis* 76, 679, (701).
Otus scops scops 46.
Oxyura leucocephala leucocephala 61, 551.

Pandion haliaëtus haliaëtus 53, 335—338, 669, (694).
Panurus biarmicus russicus 31, 658, 668, 741.
Paroaria cucullata 615, 616.

- Paridae** 28, 455, (525).
Parus ater ater 29.
 — *atricapillus* 738.
 — — *assimilis* 30.
 — — *salicarius* 30.
 — — *transylvanicus* 30.
 — *caeruleus caeruleus* 29, 619, 658.
 — *cristatus mitratus* 29, 619, 620.
 — *cyanus tianschanicus* 29.
 — *lugubris lugubris* 29.
 — *maior maior* 28, 619, 683, (706).
 — *palustris communis* 29.
 — — *stagnatilis* 30.
Passer domesticus domesticus 23, 616, 671, 685, 725.
 — *montanus montanus* 23, 671, 683, 706).
Passeres 16, 437, (512).
Pastor roseus 18, 448, (521), 615, 617, 679, (701—702).
Pelecanidae 62.
Pelecanus crispus 62.
 — *onocrotalus onocrotalus* 62.
Penelope jacucaca 615.
 — *superciliaris* 615.
Perdix perdix perdix 79, 228, 230, 301, (383), 615, 618, 619, 627, 670.
Pernis apivorus apivorus 12, 53.
Phalacrocoracidae 61.
Phalacrocorax aristotelis desmaresti 61.
 — *carbo sinensis* 61, 659.
 — *pygmaeus* 62.
Phalaropidae 586.
Phalaropus fulicarius fulicarius 70.
 — *lobatus* 70, 586, (608), 673, (696).
Phasianidae 78.
Phasianus colchicus 79, 230, 252, (260), 325, 616, 620, 627—642, (643—650), 650—656, (656—657), 670.
 — — *versicolor* 615.
Philomachus pugnax 68, 658.
Phoenicopter ruber roseus 711.
Phoenicurus ochruros cairii 439, (513).
 — — *gibraltariensis* 39, 439, (513), 660, 676, (687), (698—699).
 — *phoenicurus phoenicurus* 39, 616, 619, 671, (687).
 — — *mesoleucos*, 660, 686, (687), (708—709).
 — — *samamlicus* 39, 660, 661, 686, (687—688), (708—709).
Phylloscopus collybita collybita 33, 619.
 — *sibilatrix sibilatrix* 33, 619.
 — *trochilus fittis* 33.
Pica pica 81—113, (114—136), 136—140, 616,
 — — *alashanica* 107, (132).
 — — *amurensis* 81, 107, (115), (132).
 — — *anderssoni* 81, 106—108, (115), (131—133), 140.
 — — *asirensis* 81, 87, 102, 110, (115), (129), (131), 140.
 — — *bactriana* 81, 83, 97, 102—104, 106, (115), (117), (126), (129—131), 140.
 — — *bottanensis* 81, 82, 87, 108—110, (115), (120), (133—134), 140.
 — — *fennorum* 81, 87, 96—99, 110, (115), (126—127), 140.
 — — *galliae* 81, 96, 97, 99—101, (115), (126—128), 140.
 — — *germanica* 96, (124—125).
 — — *hainana* 109, (134).
 — — *hemileucoptera* 81, 103—104, (115), (130), 140.
 — — *hudsonia* 81, 82, 110—113, (115), (134—135), 140.
 — — *jankowskii* 81, 107, (115), (132).
 — — *japonica* 107, 108, (132—133), 140.
 — — *kamtschatica* 81, 87, 104—106, 110, (115), (130—131), (134), 140.
 — — *kot* 98, (126).
 — — *leucoptera* 81, 104—106, (115), (130—131), 140.
 — — *mauritanica* 81, 86, 87, 101, 102, 110, 113, (115), (117), (128—129), 140.
 — — *melanotos* 81, 100—102, (115), (128), 140.
 — — *nuttalli* 81, 82, 84, 86, 87, 97, 112, 113, (115), (117—119), (125), (135—136), 140.
 — — *pica* 17, 81, 89—98, 103, (115), (122—129), 140, 617—619, 671.
 — — *sericea* 81—83, 106, 108—111, (115), (117), (132—135), 140.
Picil 44.
Picidae 44.
Picoides trydactylus alpinus 45.
Picus canus canus 44.
 — *viridis viridis* 44, 619.
Platalea leucorodia leucorodia 54, 659, 669.

- Plectrophenax nivalis nivalis** 24, 668, 680, (693), (702).
Plegadis falcinellus falcinellus 64, 576.
Podiceps auritus 63, 586, (608).
 — *cristatus cristatus* 63, 659.
 — *griseigena griseigena* 63, 678, (700—701).
 — *nigricollis californicus* 586, (608).
 — *nigricollis* 63, 586, (608), 659.
 — *ruficollis ruficollis* 63, 659, 670.
Podicipidae 63, 586, 659.
Podilymbus podiceps 586, (608).
Porphyrio caeruleus 78.
Porzana parva 77, 670.
 — *porzana* 77, 659, 670.
 — *pusilla intermedia* 77.
Procellariidae 62.
Prunella collaris collaris 40.
 — *modularis modularis* 41.
Pterocles senegalensis senegalensis 65.
Pterocletes 65.
Pteroclididae 65.
Puffinus kuhlii kuhlii 62.
 — *puffinus yelkouan* 62.
Pygopodes 63.
Pyrrhocorax graculus graculus 18.
 — *pyrrhocorax erythrorhamphus* 18.
Pyrrhula pyrrhula 239—242, (242—243).
 — — *coccinea* 21, 241, 242, (243).
 — — *europaea* 239—241.
 — — *germanica* 240, 241.
 — — *minor* 240.
 — — *pyrrhula* 21, 239, 240, 410, 450, (490), (523).
Rallidae 77.
Rallus aquaticus aquaticus 77, 659.
Recurvirostra americana 586, (608).
 — *avosetta avosetta* 71, 658, 678, 684, (700), (707), 710, 711.
Regulus ignicapillus ignicapillus 31.
 — *regulus regulus* 31, 619.
Remiz pendulinus caspius 31.
 — — *pendulinus* 31, 668, 741.
Riparia riparia riparia 42, 249, (250), 619, 659, 674, (697).
Rissa tridactyla tridactyla 75, 674, (697).
Saxicola rubetra rubetra 39.
 — *torquata rubicola* 39.
Scolopacidae 658, 682, (705).
Scolopax rusticola rusticola 72.
Serinus canarius serinus 20.
Sitta europaea caesia 28, 619.
Sittidae 28.
Somateria mollissima mollissima 60, 551, 673, (696).
 — *spectabilis* 60.
Spatula clypeata 59, 551, 659.
Squatarola squatarola 67.
Steganopodes 61.
Steganopus tricolor 586, (608).
Stercorarius longicaudus 76, 674, 680, (697), (702).
 — *parasiticus parasiticus* 75.
 — *pomarinus* 75.
Sterna albifrons albifrons 74.
 — *hirundo hirundo* 73.
 — *sandvicensis sandvicensis* 73.
Streptopella dauraca 245, (246).
 — *decaocto decaocto* 65, 244, 245, (245—246), 663, 671, 672, (689), (694—695).
 — — *stoliczkae* 245.
 — *douraca* 245, (246).
 — *risoria* 245, (246), 672.
 — *roseogrisea* 245, (246).
 — *turtur turtur* 64, 670.
Striges 46.
Strigidae 46.
Strix 557, (594).
 — *aluco aluco* 48, 686, (708).
 — *uralensis uralensis* 47.
Struthionidae 328.
Sturnus vulgaris balcanicus 665, (705—706).
 — — *poltaratskyi* 665, (706).
 — — *purpurascens* 665, (706).
 — — *vulgaris* 18, 249, 615—617, 658, 665, (706).
Surnia ulula ulula 47.
Sylvia 252, (260), 616, 622.
 — *atricapilla atricapilla* 36, 615—617, 619.
 — *borin borin* 36.
 — *cantillans albistriata* 37.
 — *communis communis* 36, 616, 617, 619—621, (625).
 — *curruca curruca* 36, 617, 619—621, 624, (625), (627).
 — *hortensis crassirostris* 36.
 — *melanocephala melanocephala* 37.
 — *nisoria nisoria* 36, 616.
Syrnhaptes paradoxus 65.

- Tadorna tadorna** 57, 669, 678, (694), (700).
Terekia cinerea 70.
Tetrao urogallus urogallus 78, 233, 234, (237).
Tetraonidae 78, 227, 233.
Tetrastes bonasia rupestris 78, 227—236, (237—239).
Tichodroma muraria 28, 672, 673, (695).
Toxostoma rufum 617.
Tringa erythropus 69, 669, (694).
 — **glareola** 70, 658.
 — **hypoleucos** 70, 658.
 — **nebularia** 69, 669, (694).
 — **ochropus** 70, 658.
 — **stagnatilis** 69.
 — **totanus totanus** 69, 658, 670, 710.
Trochilidae 711.
Troglodytes troglodytes troglodytes 41, 618, 619, 671.
Troglodytidae 41.
Tubinares 62.
Turdus 615—617, 620, 682, (705).
 — **ericetorum philomelos** 37, 617, 619.
 — **merula merula** 38, 617, 619, 683, 684, (706).
Turdus musicus musicus 37, 448, 450, (521), (523), 615—617, 619.
 — **naumanni** 37.
 — **pilaris** 37, 410, 448—450, 455, 459, (490), (521), (523), (525), 618, 619.
 — **torquatus alpestris** 38, 249, (250), 668 682, (693).
 — **viscivorus viscivorus** 37, 450, (523), 617, 619, 620.
Tyrannidae 620, (625).
Tyrannus tyrannus 620.
Tyto 557, (594).
Tyto alba guttata 48.
Upupa epops epops 43, 671.
Upupae 43, 619.
Upupidae 43.
Urinatoridae 63.
Vanellus vanellus 67, 462, (527), 658, 670.
Vireo huttoni 620.
Vireoidae 620, (625).
Vireosylva gilva 620.
 — **philadelphica** 620.
Vulturidae 268, 293, 294, (350), (375), (376), 672, (695).